

SIEĆ NA RZECZ
INNOWACJI W ROLNICTWIE
I NA OBSZARACH WIEJSKICH

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

**„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie”**

***Lokalne Partnerstwo Wodne
Powiatu Rypińskiego***

Powiatowy Plan Wodny dla POWIATU RYPIŃSKIEGO

***Plan rozwoju gospodarki wodą
na terenach wiejskich na lata 2023 - 2030
GRUDZIEŃ 2022 r.***

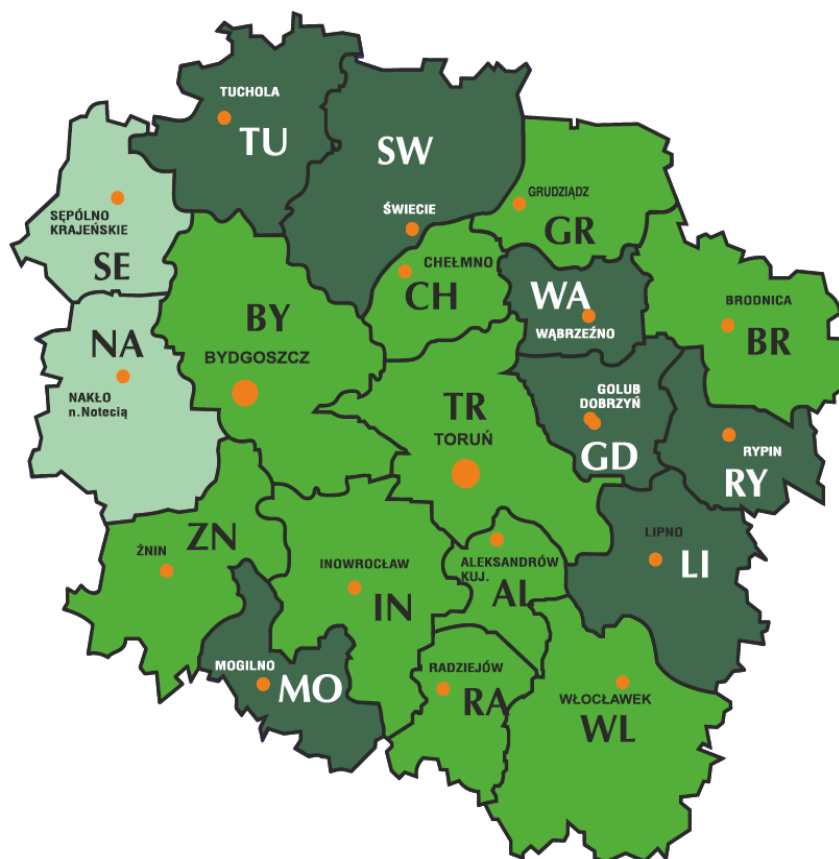
Źródło: Starostwo Powiatu Rypińskiego

**KUJAWSKO - POMORSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w Minikowie**

Opracowanie: KPODR Minikowo, Grudzień 2022 r.

Lokalne Partnerstwa Wodne (LPW) w Województwie Kujawsko-Pomorskim

LPW utworzone w 2020 r.

LPW utworzone w 2021 r.
lub w trakcie uzgodnień

LPW organizowane w 2022 r.

Spis treści

Wprowadzenie – cel, treść i zakres opracowania	4
Wytyczne MRiRW dla funkcjonowania Lokalnych Partnerstw Wodnych (LPW)	5
I. WYBRANE INFORMACJE DOTYCZĄCE POWIATU	7
II. LISTA AKTUALNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH ODNOSZĄCYCH SIĘ DO POWIATU	11
III. LOKALNE PARTNERSTWO WODNE POWIATU RYPIŃSKIEGO – SKŁAD LPW	12
IV. DIAGNOZA SYTUACJI W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODĄ NA TERENIE POWIATU	13
V. ANALIZA SWOT - GOSPODARKA WODĄ NA TERENIE POWIATU	14
VI. CELE DZIAŁAŃ LPW NA RZECZ RACJONALNEGO GOSPODAROWANIA WODĄ	15
VII. GŁÓWNE KIERUNKI INWESTYCJI WODNYCH NA TERENIE POWIATU	15
VIII. LISTA PRIORYTETOWYCH INWESTYCJI I DZIAŁAŃ REMONTOWYCH	16
IX. PROGRAM DZIAŁANIA LOKALNEGO PARTNERSTWA WODNEGO	18
A. FUNKCJONOWANIE LOKALNEGO PARTNERSTWA WODNEGO	18
B. FORMA ORGANIZACYJNA PARTNERSTWA.....	18
C. STRATEGIA DZIAŁANIA LPW	19
D. KIERUNKI DZIAŁANIA I OBSZARY AKTYWNOŚCI LPW.....	20
E. TYPOWY PROJEKT PROMOCYJNY	23
ZŁĄCZNIKI:	28
ZAŁ. NR 1. ANKIETA DIAGNOSTYCZNA GMINNE SPÓŁKI WODNE - WZÓR	28
ZAŁ. NR 2. ANKIETA DIAGNOSTYCZNA SAMORZĄDY LOKALNE - WZÓR.....	30
ZAŁ. NR 3 INFORMACJE Z ANKIET DIAGNOSTYCZNYCH	33
ZAŁ. NR 4. LIST INTENCYJNY W SPRAWIE UTWORZENIA LPW - WZÓR	37
ZAŁ. NR 5. REGULAMIN PARTNERSTWA	38
ZAŁ. NR 6. ZGŁOSZENIE ZADANIA W ZAKRESIE INWESTYCJI WODNYCH - WZÓR	41
ZAŁ. NR 7. STANOWISKO SIECI LPW W ZAKRESIE ROZWIĄZAŃ PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH SPÓŁEK WODNYCH.....	42

Wprowadzenie – cel, treść i zakres opracowania

Realizując działania w projekcie tworzenia Lokalnych Partnerstw Wodnych, w ramach operacji wpisanej do planu operacyjnego 2020-2022 „Lokalne Partnerstwo Wodne”, Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie przygotował wstępną wersję wieloletniego planu na rzecz gospodarki wodną w rolnictwie dla powiatu rypińskiego.

Głównym celem opracowania jest określenie aktualnego stanu rzeczy w sferze gospodarki wodą na terenie powiatu, pod kątem zapewnienia wody dla rolnictwa i mieszkańców obszarów wiejskich. Opracowanie zostało przygotowane przez KPODR w Minikowie w oparciu o opinie członków partnerstwa; zawiera diagnozę sytuacji w powiecie, cele działań i priorytetowe propozycje inwestycyjne oraz plan działania LPW.

Przestawiony w obecnej wersji materiał powstał jako zestawienie informacji zebranych dotychczas w procesie budowania partnerstwa i na tym etapie ma charakter roboczy. Z tego względu będzie podlegał dalszej weryfikacji w trakcie dalszych prac planistycznych w ramach już utworzonego LPW. Wiąże się to także z etapowaniem prac nad Planem rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022 – 2030.

Etap I został zrealizowany w 2022 r. w ramach projektu realizowanego przez KPODR Minikowo. W trakcie warsztatów prowadzonych przez KPODR Minikowo uzyskano następujące rezultaty:

- Nastąpiło zawiązanie Partnerstwa - dokonano wyboru formy organizacyjnej LPW.
- Po utworzeniu Partnerstwa LPW rozpoczęło autonomiczną działalność w powiecie.
- **Opracowano Powiatowy Planu Wodny - jako wstępną wersję Planu rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2023 – 2030.**
- W ramach prac nad PPW przygotowano wstępną listę indykatywną zadań priorytetowych.

Etap II będzie miał miejsce w 2023 r., po opublikowaniu wiążących informacji dotyczących wdrażania Krajowego Planu Odbudowy i Planu Strategicznego WPR. W ramach etapu II powinny zostać zrealizowane następujące działania:

1. Uzupełnienie treści PPW o brakujące dane diagnostyczne z gminnych spółek wodnych [GSW], Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej [RZGW} i jednostek samorządu terytorialnego [JST] (w szczególności z podmiotów, które nie złożyły ankiet w trakcie warsztatów).
2. Dopracowanie informacji dot. zgłoszonych zadań inwestycyjnych (uzgodnienia, wymagane dokumenty, kosztorysy itp.)
3. **Przyjęcie ostatecznej wersji Planu rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2023 – 2030, w tym listy projektów do KPO i PS WPR.**

W załącznikach do PPW umieszczono wzory ankiet i dokumentów, treść ankiet uzyskanych od interesariuszy; „Regulamin Lokalnego Partnerstwa na rzecz Wody Powiatu Rypińskiego” przyjęty na zebraniu założycielskim LPW w dniu 24.10.2022 r.

Wytyczne MRiRW dla funkcjonowania Lokalnych Partnerstw Wodnych (LPW)

Lokalne Partnerstwo Wodne (LPW) to dobrowolne, nieformalne zrzeszenie osób/podmiotów, które są zainteresowane lub zaangażowane w gospodarowanie wodą na danym obszarze. Inicjatywę w zakresie tworzenia partnerstw wodnych na terenie powiatu podjęły ośrodki doradztwa rolniczego, w ramach których zostali powołani lokalni koordynatorzy ds. LPW. **Forma prawna funkcjonowania LPW jest dowolna i zależna od potrzeb, może to być np. forma listu intencyjnego.**

Głównym celem funkcjonowania LPW jest poprawa gospodarki wodnej na terenie powiatu poprzez:

- aktywizowanie społeczności lokalnych i umacnianie współpracy pomiędzy wszystkimi podmiotami,
- diagnoza sytuacji w zakresie zarządzania zasobami wody pod kątem potrzeb rolnictwa i mieszkańców obszarów wiejskich,
- wypracowanie wspólnych rozwiązań na rzecz poprawy szeroko pojętej gospodarki wodnej w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz współdecydowanie o tym co dzieje się na danym terenie,
- opiniowanie i wypracowanie planów inwestycyjnych związanych z wodą pod kątem bezpieczeństwa i potrzeb mieszkańców jak i zabezpieczenia celów produkcyjnych i ochrony środowiska,
- działania promocyjne i edukacyjne wśród mieszkańców na rzecz racjonalnej gospodarki wodą.

LPW powinny zawiązywać się z aktywnym udziałem Ośrodków Doradztwa Rolniczego na obszarze powiatu. **W skład partnerstwa powinny wchodzić zarówno podmioty realizujące i odpowiedzialne za zadania w zakresie gospodarowania wodą, jak i osoby/organizacje zainteresowane efektywną gospodarką wodną.** Zaczynając od rolników, spółek wodnych i doradców rolniczych, poprzez władze samorządowe – gmina, powiat, region, wraz ze służbami Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, jednostkami odpowiedzialnymi za kwestie środowiskowe – RDOŚ oraz ekspertami działającymi w obszarze hydrologii czy hydrotechniki.

Zakłada się, że Lokalne Partnerstwa Wodne będą platformą współpracy w zakresie gospodarki wodnej na obszarach wiejskich. Sprawnie funkcjonujące LPW może identyfikować problemy i podejmować inicjatywy prawne w zakresie niezbędnych zmian – zgłaszać do ministra właściwego ds. gospodarki wodnej. Tego rodzaju działania mogą być podstawą do wprowadzenia nowych rozwiązań w szczególności w zakresie funkcjonowania spółek wodnych czy utrzymania urządzeń melioracji wodnych.

LPW mają również odgrywać rolę doradczą w zakresie realizacji inwestycji dotyczących retencji wodnej na obszarach wiejskich. Mają zainicjować opracowanie Planów rozwoju gospodarki wodą na obszarach wiejskich, które będą zawierały listy inwestycji i lokalnych działań do podjęcia w latach 2022 – 2030 w danym powiecie. Listy te będą stanowiły listy indykatywne do realizacji programów wsparcia z programu rozwoju obszarów wiejskich czy Krajowego Planu Odbudowy oraz innych dostępnych źródeł finansowych w zakresie gospodarki wodą. W ramach LPW będą dyskutowane i opiniowane priorytetowe inwestycje

wodne, które powinny zostać w pierwszej kolejności sfinansowane i zrealizowane w danym powiecie.

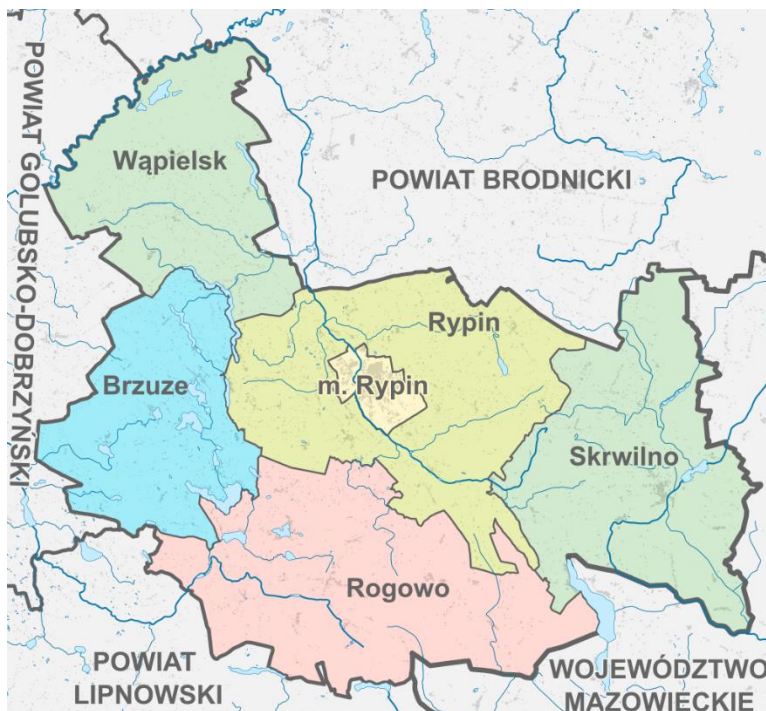
Plany rozwoju gospodarki wodą na obszarach wiejskich na lata 2022 – 2030 to podstawowe dokumenty, które powinny zostać wypracowane w ramach LPW i stanowić podstawę do długoterminowych działań. LPW mogą również prowadzić działania informacyjne na swoim terenie. Zapraszać ekspertów, wymieniać się doświadczeniami, korzystać z doświadczeń innych LPW.

Plan rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022 – 2030, opracowany przez LPW powinien zawierać informacje ułatwiające realizację inwestycji oraz podejmowanie innych działań poprawiających gospodarkę wodą na terenie powiatu, na którym działa Lokalne Partnerstwo Wodne. W treści powinny znaleźć się najistotniejsze potrzeby w zakresie gospodarowania wodą w rolnictwie na obszarze powiatu, uwzględniając wiedzę i materiały zgromadzone przez LPW. Dokument nie powinien być zbyt obszernym materiałem. Zakres opracowania zależy od tego ile materiałów na temat wody w danym powiecie już jest i jaka lista inwestycji będzie proponowana. Najważniejsze jest, żeby tę wiedzę zgromadzić w jednym miejscu, wymienić się informacjami w ramach członków LPW i na tej podstawie pokazać, w których miejscach są największe potrzeby inwestycyjne i czy jest potencjał w powiecie, żeby je zrealizować.

MRiRW, Warszawa, 14 września 2021r

1. Ogólny opis powiatu

Powiat rypiński położony jest we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Od północy graniczy z powiatem brodnickim, od wschodu z województwem mazowieckim (powiaty: żuromiński i sierpecki), od południa z powiatem lipnowskim i od zachodu z powiatem golubsko-dobrzyńskim.

Gminy wchodzące w skład powiatu rypińskiego

Źródło: Wikipedia

Powiat rypiński obejmuje obszar 58 656 ha, na którym zamieszkuje 44 873 mieszkańców (tab. 1). W skład powiatu wchodzi 6 gmin: miasto Rypin, gmina Brzuze, gmina Rogowo, gmina Rypin, gmina Skrwilno i gmina Wąpielsk.

Ze względów historycznych powiat rypiński należy do Ziemi Dobrzyńskiej, znajdującej się w trójkącie między rzekami: Wisłą, Drwęcą i Skrwą Prawą.

Według podziału fizyczno-geograficznego powiat rypiński jest położony w makroregionie Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego, w obrębie mezoregionów: Pojezierza Dobrzyńskiego, Doliny Drwęcy i Równiny Urszulewskiej. Położenie powiatu w trzech odrębnych jednostkach fizyczno-geograficznych wpływa na jego duże zróżnicowanie krajobrazowe i przyrodnicze. Zdecydowanie największy obszar powiatu zajmuje mezoregion Pojezierze Dobrzyńskie.

Zróżnicowana rzeźba terenu została ukształtowana w okresie ostatniego zlodowacenia bałtyckiego 17 tys. lat temu. Rzeźba tego terenu nosi ślady kolejnych etapów wycofywania się lodowca. Wysoczną morenową urozmaicają pagórki i wzgórza moren czołowych, jak również liczne formy wklęsłe: rynny polodowcowe i zagłębienia wytopiskowe. Wzniesienia poprzecinane zostały z północnego zachodu na południowy wschód rynnami zajętymi przez rzeki (Rypienica, Ruziec), strumyki, jeziora, bagna i mokradła, i stworzyły malowniczy krajobraz pojezierny. Bardzo duże zróżnicowanie rzeźby terenu i znaczne wzniesienia występują w gminie Brzuze i zachodniej części gminy Rogowo.

Charakterystyka ogólna powiatu rypińskiego.

JST	Ludność		Ilość sołectw	Powierzchnia całkowita w ha	Użytki rolne			
	Razem	Na 1 km ²			Ogółem		W tym	
					ha	%	Grunty orne	Łąki, pastwiska
Miasto Rypin	16874	1540	0	1096	699	63,8	575	105
Gmina Brzuze	5459	63	17	8649	7025	81,2	6607	359
Gmina Rogowo	4858	34	22	13996	8319	59,4	6220	1942
Gmina Rypin	7399	56	24	13197	11217	85	9823	1210
Gmina Skrwilno	6211	51	19	12387	8267	66,7	5525	2669
Gmina Wąpielsk	4122	44	16	9331	6591	70,6	5943	570
Razem powiat	44873	77	98	58656	42118	71,8	34693	6857

Wschodnia część powiatu należy do obszaru sandrowego i znajduje się w zachodniej części Równiny Urszulewskiej. Powierzchnia piaszczysto-żwirowego sandru jest lekko falista, z licznymi drobnymi zagłębieniami wytopiskowymi i płytkimi formami rynnowymi o podmokłym dnie.

Powiat rypiński charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem glebowym. Na terenach wysoczyzny morenowej, strona północna, północno-zachodnia oraz część centralna powiatu posiada gleby brunatne i płowe. Zostały wytworzone z glin morenowych i piasków gliniastych. Są to najbardziej żyzne gleby w powiecie, na których intensywnie rozwija się rolnictwo. Wschodnia część powiatu należy do obszarów sandrowych, na których dominują wytworzone z piasków gleby bielicoziemne (bielicowe, rdzawe). Są to gleby bardzo lekkie i ubogie w składniki pokarmowe, a przez to mało przydatne w rolnictwie. W rynnach jeziornych, w dolinach rzek i na obszarach nizinnych występują gleby bagienne (torfowe) i po-bagienne (murszowe).

Największe powierzchnie gleb o wysokiej przydatności rolniczej (kompleksy 1-4) znajdują się w gminie Rypin po obu stronach rzeki Rypienicy, w gminie Brzuze oraz w gminie Wąpielsk – w środkowej i południowej części. Niewielkie płaty dobrych gleb występują w północno-zachodniej części gminy Skrwilno oraz w północnej części gminy Rogowo.

Natomiast największe powierzchnie gleb o średniej i niskiej przydatności rolniczej posiadają gminy Rogowo (ok. 80%) i Skrwilno (ok. 60%) oraz we wschodniej części – gmina Rypin (ok. 20%). Struktura użytkowania gleby, w której użytki rolne stanowią ok. 71,4%, a grunty rolne ok 59% ogólnej powierzchni powiatu, decyduje o rolniczym charakterze powiatu rypińskiego.

Przeciętna długość okresu wegetacji wynosi 170 dni. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych wynosi 568 mm i w zależności od roku waha się od 480 mm do 688 mm. Największe opady notuje się w lipcu.

Na terenie powiatu rypińskiego działa Nadleśnictwo Skrwilno, które zarządza gruntami Skarbu Państwa o powierzchni 20103,53ha (wg stanu na 01.01.2016 r.). Grunty Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Skrwilno podzielone są na trzy obręby leśne: Skępe (10018,75 ha), Skrwilno (5355,98 ha) i Urszulewo (4728,80 ha) oraz piętnaście leśnictw. Średnia powierzchnia leśnictwa wynosi obecnie 1340,23 ha. Lasy nie będące w zarządzie Lasów Państwowych zajmują 8178,49 ha, co stanowi około 28,9 % wszystkich lasów na omawianym obszarze. Na terenie powiatu rypińskiego znajduje się obręb Skrwilno i Urszulewo.

Łączna powierzchnia drzewostanów na gruntach porolnych w nadleśnictwie wynosi 6192,83 ha, co stanowi 33,5% powierzchni leśnej. Lasy Nadleśnictwa Skrwilno charakteryzują się dużą ilością kompleksów leśnych, ich istotnym rozdrobnieniem oraz nierówną, pełną załamań i wcięć granicą rolno-leśną. Najważniejszym i zdecydowanie dominującym gatunkiem tworzącym drzewostany w Nadleśnictwie Skrwilno jest sosna, która zajmuje 80,36% powierzchni leśnej (83,61% miąższości). Poza sosną istotną powierzchnię zajmują drzewostany z panującą olszą czarną (6,95% powierzchni leśnej, 5,97% masy), dębem (5,71% powierzchni leśnej, 4,86% masy) i brzozą (3,79% powierzchni leśnej, 3,14% masy). Udział powierzchniowy pozostałych gatunków wynosi łącznie 3,19% (2,42% miąższości).

Na obszarze powiatu występują 24 jeziora o powierzchni ponad 1 ha i zbiornik wodny Kupno-Radziki (tab.2 i 3). Zajmują one ponad 1 009 ha, co stanowi 1,72% powierzchni całkowitej powiatu. Z sześciu jezior: Długie, Trąbin, Kiełpińskie, Czarownica, Sadłowskie i Łączonek, wody odprowadza rzeka Rypienica. Z jeziora Urszulewskiego i Skrwileńskiego nadmiar wody zbiera rzeka Skrwa. Najwięcej jezior (16) znajduje się w zlewni rzeki Ruziec.

Prawie wszystkie jeziora to zbiorniki odpływowe.

2. Specyficzne cechy rolnictwa na terenie powiatu

Klimat powiatu rypińskiego cechuje duża zmienność i przejściowość. Te cechy klimatu wynikają z położenia między dość łagodnym klimatem morskim od strony zachodu, a zdecydowanie ostrzejszym klimatem kontynentalnym od wschodu. Dlatego zimy w naszym powiecie bywają mroźne. Z analizy danych meteorologicznych z wielu lat wynika, że średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,2°C. Najchłodniejszymi miesiącami są styczeń (-3°C) i luty (-2,8°C), a najcieplejszymi lipiec (17,4°C) i sierpień (16,9°C).

Użytki rolne ogółem zajmują 42118 ha co stanowi 71,8% powierzchni powiatu, w tym grunty orne stanowią 34693 ha, łąki i pastwiska 6857 ha. Grunty na terenie powiatu są w małym stopniu nawadniane, wynika to z tego, że uprawiane są głównie zboża, rzepak, buraki cukrowe i rośliny pastewne, wszystkie te uprawy nie są nawadniane. Nawadnianie stosują gospodarstwa warzywnicze, których na terenie powiatu jest kilka.

3. Syntetyczne dane o występowaniu suszy na terenie powiatu z ostatnich

Klimatyczny bilans wodny (KBW) jest wskaźnikiem umożliwiającym określenie stanu uwilgotnienia środowiska (oceny aktualnych zasobów wodnych) przy wykorzystaniu danych meteorologicznych. KBW jest określany jako różnica pomiędzy przychodami wody (w postaci opadów) a stratami w procesie parowania (ewapotranspiracja).

Średni na obszarze Polski w roku średnim klimatyczny bilans wodny wynosi -145 mm. W okresie wegetacyjnym średnia wartość klimatycznego bilansu wodnego na większości obszaru Polski jest ujemna. Oznacza to, że w tych rejonach występuje potencjalnie niedobór wody opadowej. Największą wartość (ok. +125 mm) osiąga na Podkarpaciu i w południowej

Małopolsce. Najmniejszą wartość (największy niedobór opadów) osiąga na Pobrzeżu Szczecińskim (–220 mm) oraz Pojezierzu Wielkopolskim (–240 mm). W okresie zimowym średni na obszarze Polski klimatyczny bilans wodny wynosi +102 mm i w żadnym rejonie kraju nie jest mniejszy niż +50 mm. Oznacza to, że w Polsce w okresie zimowym występuje potencjalnie nadmiar wody opadowej w stosunku do parowania. Największy klimatyczny bilans wodny (+190 mm) występuje w południowej Małopolsce, a najmniejszy w Kotlinie Kłodzkiej (+60 mm)

W gminach powiatu rypińskiego nie jest prowadzona statystyka występowania skali suszy. Wnioskować można, że wystąpiła ona po mapach IUNG w Puławach oraz po zapisach opadów w poszczególnych miesiącach i latach. Susza w powiecie rypińskim najczęściej dotyka zboża jare na całym obszarze powiatu oraz zboża ozime w tej części, która ma kategorię gleb I i II.

Zaczynając od roku 2017 opad roczny zmierzony w naczyniu firmy Yara wynosił ok. 865 l/m², od stycznia do końca maja - 205 l/m² i rozkładał się równomiernie ok. 40 l/m² w pierwszych 5 miesiącach roku.

- W 2018 roku opad roczny mierzony tą samą metodą wyniósł ok. 532 l/m², od stycznia do końca maja 190 l/m², średnio w ciągu pierwszych 5 miesięcy roku 38 l/m², lecz rozkład opadów był zróżnicowany:

I-71l/m²

II- 7l/m²

III- 15l/m²

IV-43l/m²

V-54l/m²

Razem 190l/m². W tym roku wystąpiła dość dotkliwa susza.

- W 2019 roku opad roczny wyniósł ok. 636l/m², od stycznia do maja ok. 290l/m², średnio opad ten wyniósł 58l/m² w ciągu pierwszych pięciu miesięcy roku, nie był równomierny, ponieważ w kwietniu wyniósł tylko 10 l/m², a w maju 129l/m², pozostałe miesiące opad dość zbliżony.
- W 2020 roku opad roczny wyniósł 786l/m², od stycznia do maja 194l/m², średnio 38,8l/m², nie był równomierny w marcu wyniósł 25l/m², w kwietniu 3l/m² w maju wrócił na odpowiedni poziom 67l/m².
- W 2021 roku opad roczny wyniósł 721l/m², od stycznia do maja 314l/m², średnio przez pierwszych pięć miesięcy roku 62,8l/m², od tej średniej znacząco odbiegał miesiąc marzec w którym opad wyniósł 21l/m².

Uwzględniając ilość opadów i miesiące ich występowania wnioskować można, że susza w powiecie rypińskim wystąpiła w 2018 roku i domniemywać można, że w 2020 roku wiosną, niestety jest to niepełny obraz, gdyż nie ma pomiaru temperatury w tych latach i poszczególnych miesiącach. Nasuwa się jeszcze jeden wniosek, że krytycznymi miesiącami pod względem ilości opadów są miesiące kwiecień i marzec, w tych miesiącach opad jest zawsze niższy.

4. Specyfika powiatu pod względem zagospodarowania okresowego nadmiaru wody i zagrożeń powodziowych

Teren powiatu rypińskiego jest pagórkowaty, na terenie znajdują się 24 jeziora oraz trzy rzeki Rypienica i Ruziec, które są dopływami Drwęcy oraz Skrwa Prawa dopływ Wisły. Teren

po większych opadach sprzyja zastoiskom wodnym, pomimo że na terenie powiatu znajduje się duża ilość zbiorników wodnych oczek itp.

Nie mając źródłowych danych trudno wypowiadać się o stanie istniejących melioracji, można zauważyć w terenie, że bagna są częściowo zagospodarowane rolniczo co w latach mokrych od razu widać, ponieważ tworzą się w tych miejscach zastoiska wodne. W terenie widać również powstałe oczka wodne, stawy, które rolnicy kopią z własnej inicjatywy, zatrzymują wodę i zapobiegają podtopieniu upraw. Część rolników na własną rękę melioruje użytki rolne.

5. Informacja o aktywności GSW na terenie powiatu

Na terenie powiatu rypińskiego działają 2 spółki wodne, na terenie gminy Rypin i Wąpielsk. Spółki w większości zajmują się naprawą uszkodzeń posiadanej infrastruktury. Ściągalność składek w gminie Wąpielsk jest na poziomie 90%. Spółka wodna obejmuje swoim działaniem ok. 60% terenu gminy. Obecnie spółka inwestuje w nową koparkę - wniosek na dofinansowanie złożony w ARiMR. Współpraca między rolnikami a spółką wodną w Wąpielsku jest trudna.

W gminie Rypin spółka obsługuje wschodnią część gminy, nast. miejscowości Starorypin Prywatny, Starorypin Rządowy, Rypałki Prywatne, Sadłowo, Sadłowo Rumunki, Jasin, Linne, Godziszewy, Stawiska Iwany, Stępowo jest to ok. 65% terenu gminy, ściągalność składek oscyluje w granicach 60-70%. Według przedstawiciela spółki wodnej współpraca z rolnikami układa się dobrze.

Opracowanie informacji o powiecie: PZDR w Rypinie, KPODR Minikowo

Obszar powiatu rypińskiego znajduje się w obszarze administrowanym przez jednostki PGW Wody Polskie:

- RZGW Gdańsk - Zarząd Zlewni Toruń - NW Rypin
- RZGW Warszawa - Zarząd Zlewni Włocławek, NW Włocławek

Wykorzystano następujące źródła:

- BIP Powiatu Rypińskiego
- Dane KPODR Minikowo

II. LISTA AKTUALNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH ODNOSZĄCYCH SIĘ DO POWIATU

Lista aktualnych dokumentów strategicznych odnoszących się do gmin i powiatu, których treści mają znaczenie dla gospodarki wodą na terenie powiatu:

- Program ochrony środowiska powiatu rypińskiego, na lata 2009 - 2012 r. z perspektywą na lata 2013-2016
- *Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Rypińskiego*
- *Program ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024*

III. LOKALNE PARTNERSTWO WODNE POWIATU RYPIŃSKIEGO – SKŁAD LPW

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Rypińskiego zostało utworzone w dniu 24.10.2022r. na spotkaniu w miejscowości Starorypin Rządowy k/ Rypina. Partnerstwo utworzyli przedstawiciele 8 podmiotów, a mianowicie:

- Spółki Wodne: GSW Rypin, GSW Wapielsk,
- Samorządy Gmin: Gmina Rypin, Gmina Wapielsk, Miasto Rypin;
- Kujawsko-Pomorska Izba Rolnicza;
- Państwowe Gospodarstwo Wodne – Wody Polskie - **RZGW Gdańsk**;
- Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, PZDR Rypin.

W skład Rady Partnerstwa powołano osoby z następujących instytucji:

- Samorządy gmin: UG Rypin – Janusz Tyburski, UG Wapielsk – Dariusz Górski, Urząd Miasta Rypin – Karol Chmielewski;
- Spółki wodne: GSW Rypin – Mariusz Majewski, GSW Wapielsk – Marek Dobrzeńiecki;
- Kujawsko-Pomorska Izba Rolnicza - Ryszard Błaszkieicz;
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie –RZGW Gdańsk – Marek Więclawski;
- KPODR Minikowo – Przemysław Skórniak.

Uczestnicy zebrania założycielskiego LPW

Przewodniczącym Rady Partnerstwa został Janusz Tyburski – Wójt Gminy Rypin, a jego zastępcą Ryszard Błaszkieicz – Izba Rolnicza. Rolę Sekretariatu LPW będzie pełnił Urząd Gminy Rypin, ul. Lipnowska 4, 87-500 Rypin.

IV. DIAGNOZA SYTUACJI W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODĄ NA TERENIE POWIATU

Diagnoza została opracowana na podstawie:

- wniosków z ankietowania uczestników spotkań w ramach procesu tworzenia LPW (spółki wodne, samorządy terytorialne, jednostki administracyjne PGW Wody Polskie, jednostki PGL Lasy Państwowe i inne podmioty),
- wniosków z dyskusji i prac warsztatowych prowadzonych w ramach procesu tworzenia LPW.

Kluczowe problemy i propozycje w zakresie zarządzania wodą

1. Funkcjonowanie spółek wodnych – na terenie powiatu istnieje 6 spółek wodnych, ale działają tylko 3. W praktyce działania spółek wodnych często występują problemy w zakresie ściągłości składek od rolników – członków. Tam gdzie nie ma spółek wodnych istnieje konieczność podejmowania przez samorząd gminy problemów „wody” i utrzymywania systemu melioracji.
2. Dla skutecznego funkcjonowania spółek wodnych przeszkodą są takie problemy jak:
 - trudności z ustaleniem własności rowów melioracyjnych, nieuregulowany stan prawny wielu rowów melioracyjnych,
 - przeszkody formalne z uzyskiwaniem zezwoleń na modernizację i naprawy infrastruktury melioracyjnej.
 - uzgodnienia terminu robót z właścicielami gruntów – nie zawsze wiadomo czyją własnością jest grunt po zmianie właściciela,
 - dostępność map z urządzeniami drenarskimi - są jedynie częściowo dostępne – potrzebna inwentaryzacja,
 - klasyfikacja gruntów - często określenie rodzaju terenu nie odpowiada stanowi faktycznemu np. torfowisko jest wodą,
 - zaorywanie rowów, przekształcanie łąk w grunty orne,
 - niejasny status przepustów pod drogami np. pod drogą powiatową,
 - egzekwowanie opłat od rolników nie będących członkami spółek wodnych,
 - niejasności w interpretacji przepisów – np. kwestia wycinki drzew w celu przywrócenia właściwej gospodarki wodnej na ciekach.
3. W dokumentacji geodezyjnej nie są rejestrowane zmiany np. budowa czy likwidacja urządzenia. Nie są nanoszone zmiany wg stanu faktycznego.
4. Narastający problem braku wody na terenie powiatu. Obecnie woda jest odprowadzana do dużych rzek i tracona (Drwęca). Ważnym zadaniem jest potrzeba stworzenia systemu urządzeń do zatrzymywania wody na ciekach lokalnych, ale potrzebny jest kompleksowy pomysł na małą retencję na terenie powiatu – może to być zadanie dla LPW.
5. Uporządkowania wymaga konfliktowy styk interesów na granicy lasów i gruntów rolniczych. Dotyczy to min. odtwarzanie rowów odwadniających w lasach – rów w lesie jest częścią sieci powiązanej z gruntami rolnymi (konflikt na linii ekolodzy – rolnicy).
6. Konieczne jest uporządkowanie sytuacji związanej ze skutkami nadmiernej aktywności bobrów – „naturalna mała retencja” zagraża urządzeniom melioracyjnym.
7. Brak kadry technicznej zajmującej się gospodarką wodną i melioracjami w spółkach wodnych i administracji (np. podjęcia wymaga nieuporządkowany problem odwodnienia osiedli

mieszkaniowych do urządzeń melioracji i odwodnienia dróg). Zadania dla specjalistów to opracowanie dokumentacji, kosztorysów, projektu dotacyjnego itp.

8. Świadomość „wodna” - konieczne jest upowszechnienie wiedzy i informacji dla decydentów, inwestorów, rolników - dotyczącej racjonalnej gospodarki wodą. Ważną potrzebą jest edukacja w zakresie wiedzy dotyczącej przepisów prawa obowiązującego w gospodarce wodnej.
9. Nowelizacja prawa wodnego - istnieje potrzeba uproszczenia procedur w zakresie odtwarzania istniejących urządzeń np. zamiast pozwoleń - zgłoszenia (np. odmulanie). Pożądana jest zmiana modelu zarządzania systemem wodnym – woda jako zadanie samorządu gminy - w każdej gminie powinien być zatrudniony technolog melioracji posiadający wiedzę i doświadczenie w zakresie funkcjonowania urządzeń wodnych i systemu melioracji.

V. ANALIZA SWOT - GOSPODARKA WODĄ NA TERENIE POWIATU

Analiza SWOT – analiza stanu gospodarki wodnej na terenie powiatu

Przedmiotem analizy SWOT jest zdefiniowanie mocnych stron powiatu, określenie słabych stron powiatu, określenie szans i zagrożeń w otoczeniu mogących w istotny sposób wpływać na gospodarkę wodną.

Mocne strony powiatu +	Słabe strony powiatu -
1. Rzeźba terenu – dla odprowadzenia wody i retencji 2. Dobrze rozwinięte rolnictwo – różnorodność upraw 3. Brak zagrożenia powodzią i podtopieniami 4. Jeziora jako naturalne zbiorniki retencyjne – 26 jezior 5. Średnia powierzchnia gospodarstwa sprzyja różnorodności produkcji rolnej 6. Dolina Rypienicy – możliwość zbudowania wielu zbiorników retencyjnych 7. Dość dobrze rozwinięta retencja na bazie starych młynów 8. Dużą ilość dołów potorfowych 9. Dobra współpraca z samorządami	1. Duża skala zagrożeń wynikających ze wzrostu populacji bobrów 2. Infrastruktura wodna w dużej części zaniedbana 3. Zbyt mało dobrze działających spółek wodnych 4. Zbyt mało rolników w spółkach wodnych 5. Słaba ściągalność składek. Niska świadomość konieczności opłacania składek na SW 6. Niska świadomość społeczeństwa w zakresie racjonalnej gospodarki wodą 7. Roszczeniowa postawa rolników
Szanse w otoczeniu +	Zagrożenia w otoczeniu -
1. Dostępność środków na infrastrukturę wodną UE+ środki rządowe 2. Możliwość wykonywania nowych stawów „na zgłoszenie”	1. Procedury dotacyjne, rządowe i samorządu województwa, niesprzyjające realizacji zadań przez spółki wodne 2. Włączenie SW w struktury PGW Wody Polskie 3. Nadmierna centralizacja PGW Wody Polskie 4. Niespójne podejście instytucji publicznych do stosowania regulacji prawnych i udzielania dotacji

Cele główne

1. Uzyskanie kompleksowej wiedzy nt. stanu gospodarowania wodami na terenie powiatu – diagnoza.
2. Poprawa stanu technicznego urządzeń wodnych dla racjonalnego gospodarowania wodą.
3. Promocja i edukacja społeczności lokalnej w zakresie racjonalnej gospodarki wodnej.
4. Aktywizacja środowiska lokalnego w zakresie budowanie świadomości „wodnej”.
5. Integracja wszystkich podmiotów zainteresowanych gospodarką wodną.

Cele uzupełniające LPW

1. Pozyskanie dodatkowego finansowania dla działań inwestycyjnych oraz remontowych.
2. Stworzenie instrumentów wsparcia organizacyjnego i doradczego dla Spółek Wodnych.
3. Wpływanie na kształt regulacji prawnych dotyczących infrastruktury wodnej i funkcjonowania systemu gospodarki wodnej.
4. Budowanie pozycji LPW jako miarodajnej i reprezentatywnej instytucji opiniotwórczej.
5. Koordynacja działań w infrastrukturze wodnej poprzez wspólne planowanie działań.
6. Uzgodnienie listy priorytetowych inwestycji na terenie powiatu (w tym urządzenia małej retencji).

GŁÓWNE KIERUNKI INWESTYCJI WODNYCH

1. Zmeliorowanie (regulacja stosunków wodno-powietrznych w gruncie) - uzyskanie działania odwadniającego-nawadniającego - sołectwa Czyżewo, Cetki, Rakowo, Borzymin.
2. Renowacja istniejących zbiorników, stawów i oczek wodnych.
3. Odtworzenie zastawek na ciekach wodnych po weryfikacji ich przydatności w obecnym systemie gospodarki rolnej i strukturze rolnictwa.
4. Budowa nowych zbiorników retencyjnych.
5. Odbudowa urządzeń melioracyjnych.

VIII. LISTA PRIORYTETOWYCH INWESTYCJI I DZIAŁAŃ REMONTOWYCH

Lokalne Partnerstwo Wodne proponuje realizację inwestycji dotyczących zidentyfikowanych i zlokalizowanych na terenie powiatu obiektów infrastruktury wodnej, które bezpośrednio wpływają na poprawę stanu zarządzania wodą na terenie powiatu.

**LISTA PRIORYTETOWYCH INWESTYCJI NA TERENIE DZIAŁANIA LPW
REKOMENDOWANYCH PRZEZ LPW DO SFINANSOWANIA W RAMACH PROW I KPO**

Lp.	Nazwa obiektu i syntetyczny opis zakresu inwestycji	Własność obiektu/ zarządca	Koszt szacunkowy	Uwagi
1.	Zadanie nr 1 Odtworzenie jazów, progów kamiennych oraz budowa nowych w korycie rzeki Rypienica. Odtworzenie stałych jazów, progów kamiennych oraz budowa nowych do wysokości piętrzenia do 1,5 m.	PGW Wody Polskie	Budowa/odtworzenie jednego progu: ok. 70.000 zł Całkowity koszt ok. 1.400.000 zł	Zgłaszający: Gmina Rypin
2.	Zadanie nr 2 Odtworzenie zniszczonych urządzeń piętrzących (zastawek z regulacją wysokości piętrzenia) na ciekach wodnych. Odtworzenie zniszczonych urządzeń piętrzących (zastawek z regulacją wysokości piętrzenia), pobudowanych kilkanaście, kilkadziesiąt lat temu na ciekach wodnych, z wysokością do ok. 1,0 m.	PGW Wody Polskie, rolnicy, samorządy, Nadleśnictwo	Odtworzenie jednej zastawki ok. 70.000 zł Całkowity koszt ok. 1.400.000 zł	Zgłaszający: Gmina Rypin
3.	Zadanie nr 3 Budowa nowych urządzeń piętrzących (zastawek z regulacją wysokości piętrzenia) na ciekach wodnych. Budowa nowych urządzeń piętrzących (zastawek z regulacją wysokości piętrzenia z wysokością piętrzenia do ok. 1,0 m.	PGW Wody Polskie, rolnicy, samorządy, Nadleśnictwo	Odtworzenie jednej zastawki ok. 70.000 zł Całkowity koszt ok. 1.400.000 zł	Zgłaszający: Gmina Rypin
4.	Zadanie nr 4 Budowa nowych urządzeń piętrzących ze stałą wysokością piętrzenia (jazy, progi kamienne, progi drewniane) na ciekach wodnych Budowa nowych urządzeń piętrzących ze stałą wysokością piętrzenia (jazy, progi kamienne, progi drewniane) na ciekach wodnych, z wysokością piętrzenia do ok. 1,0 m.	PGW Wody Polskie, rolnicy, samorządy, Nadleśnictwo	Budowa jednego urządzenia piętrzącego ok. 5.000 zł. Całkowity koszt ok. 250.000 zł	Zgłaszający: Gmina Rypin
5.	Zadanie nr 5 Odtworzenie istniejących rowów melioracyjnych łącznie z ich przebudową w celu nadania im także funkcji nawadniającej. Odtworzenie istniejących rowów melioracyjnych. Przebudowa rowów polegająca na budowie w obrębie rowu urządzeń piętrzących ze stałą wysokością piętrzenia (jazy, progi kamienne, progi drewniane) z wysokością piętrzenia do ok. 1,0 m oraz zbiorników, oczek wodnych przepływowych na rowie.	PGW Wody Polskie, rolnicy, samorządy, Nadleśnictwo	Odtworzenie rowów melioracyjnych ok. 20.000 zł/1 km. Budowa jednego urządzenia piętrzącego ok. 5.000 zł Budowa jednego zbiornika/oczka wodnego ok. 10.000 zł Całkowity koszt ok. 5.500.000 zł	Zgłaszający: Gmina Rypin
6.	Zadanie nr 6	PGW Wody Polskie, rolnicy,	Budowa jednego zbiornika/oczka wodnego ok. 10.000 zł	Zgłaszający: Gmina Rypin

	Budowa zbiorników/oczek wodnych w naturalnych obniżeniach terenowych, w obrębie dolin. Budowa zbiorników/oczek wodnych w naturalnych obniżeniach terenowych, w obrębie dolin. Możliwe jest pobudowanie zbiorników, oczek wodnych w ilości ok. 300 sztuk o średniej powierzchni ok. 1000 m². Przewiduje się, że poprzez jeden zbiornik możliwe jest zatrzymanie i przetrzymanie wody w ilości ok. 1500 m³.	samorządy, Nadleśnictwo, inne podmioty	Całkowity koszt ok. 3.000.000 zł	
7.	Zadanie nr 7 Odtworzenie tzw dołów potorfowych. Odtworzenie tzw dołów potorfowych, z których w latach 50-tych i 60-tych ubiegłego wieku wydobywano torf z przeznaczeniem na opał. Zwiększenie retencyjności wód. Możliwe jest odtworzenie w ilości ok. 50 sztuk o średniej powierzchni ok. 2000 m². Przewiduje się, że poprzez jeden zbiornik możliwe jest zatrzymanie i przetrzymanie wody w ilości ok. 3000 m³.	Rolnicy, Nadleśnictwo.	Odtworzenie jednego zbiornika ok. 20.000 zł Całkowity koszt ok. 1.000.000 zł	Zgłaszający: Gmina Rypin
8.	Zadanie nr 8 Budowa przydomowych oczek wodnych. Budowa niewielkich oczek wodnych przydomowych, przyzagrodowych do gromadzenia wody zbieranej z powierzchni utwardzonych (dachy, ciągi komunikacyjne). Zwiększenie retencyjności wód. Możliwe jest pobudowanie oczek wodnych w ilości ok. 1000 sztuk o średniej powierzchni ok. 50 m². Przewiduje się, że poprzez jeden zbiornik możliwe jest zatrzymanie i przetrzymanie wody w ilości ok. 75 m³.	Mieszkańcy, samorządy	Budowa jednego oczka wodnego ok. 2.500 zł Całkowity koszt ok. 2.500.000 zł	Zgłaszający: Gmina Rypin
9.	Rekultywacja jeziora Święte celem poprawy jakości wody. Poprawa jakości wody, uniknięcie degradacji jeziora Święte.	Państwowe Gospodarstwo Wodne wody Polskie, Marszałek Województwa Kuj -Pom.	Brak kosztorysu, trudno oszacować .	Zgłaszający: Miasto i Gmina Skepe
10.	Odmulanie i przebudowa, usunięcie zakrzaceń i zadrzewień na rowie Rympałki. Poprawa stanu na ok. 600 ha	SSW Rypin	Ok. 15.000 zł	Zgłaszający: SSW Rypin
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				

IX. PROGRAM DZIAŁANIA LOKALNEGO PARTNERSTWA WODNEGO

A. FUNKCJONOWANIE LOKALNEGO PARTNERSTWA WODNEGO

Funkcjonowanie Lokalnego Partnerstwa Wodnego opiera się na zorganizowaniu partnerów w formie porozumienia różnych podmiotów, które podpisały list intencyjny i przyjęły regulamin LPW. LPW będzie wpływało na gospodarkę wodną na terenie powiatu poprzez:

1. **Zawiązanie partnerskiej współpracy na poziomie powiatu** w zakresie poprawienia wymiany informacji, koordynacji działań i rozpoczęcia bieżącej współpracy pomiędzy GSW, JST, RZGW i innymi podmiotami powiązanymi z zarządzaniem i użytkowaniem zasobów wody.
2. **Sporządzenie listy priorytetów dla modernizacji i nowych inwestycji** w zakresie dostosowania urządzeń infrastruktury wodnej do potrzeb wynikających ze zmian klimatycznych – rolników i mieszkańców.
3. **Stworzenie podmiotu służącego wsparciu spółek wodnych** poprzez szkolenia i doradztwo w zakresie funkcjonowania GSW, pozyskiwania środków finansowych oraz promocję spółek wodnych i racjonalnego użytkowania wody w społecznościach lokalnych.

B. FORMA ORGANIZACYJNA PARTNERSTWA

LPW przyjęło następujący model utworzenia i funkcjonowania partnerstwa – jest to partnerstwo bez osobowości prawnej, ale formalne związane porozumieniem o współpracy w formie pisemnej, utworzone przez podmioty i osoby zajmujące się zagadnieniami gospodarki wodą. Podstawą działania Partnerstwa są: List Intencyjny, Regulamin, Członkowie, Rada Partnerstwa.

Opis formuły działania partnerstwa

I. Sposób utworzenia LPW sformalizowanego, ale bez osobowości prawnej:

1. Utworzenie LPW następuje poprzez złożenie listu intencyjnego przez partnerów - członków założycieli LPW i przyjęcie Regulaminu jego działania.
2. Partnerstwo ma formalną listę członków i procedury przyjmowania członków.
3. Dokumentem regulującym cele i metody pracy LPW jest jego regulamin przyjęty przez założycieli wraz z podpisaniem deklaracji.
4. Nowi członkowie przyjmowani są na zasadach zawartych w regulaminie – uchwała o przyjęciu wg zasad regulaminu jest podejmowana przez Radę Partnerstwa.

II. Metody pracy LPW:

1. Wszyscy członkowie mają prawo uczestniczenia w walnym zebraniu członków i podejmowania uchwał w sprawach dotyczących gospodarki wodą i sposobu reprezentowania LPW na zewnątrz.
2. Bieżącą pracą LPW kieruje rada partnerstwa, na czele której stoi przewodniczący rady.
3. Tematyka prac LPW obejmuje m.in. wypracowanie listy priorytetów w zakresie gospodarki wodnej na terenie powiatu i formułowanie postulatów dotyczących rozwiązań prawnych związanych z funkcjonowaniem gospodarki wodą.
4. Walne zebranie członków określa zakres i formy działania LPW, udziela upoważnień dla Rady Partnerstwa do podejmowania inicjatyw i identyfikowania projektów przyczyniających się do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki wodą.

III. Organizacja prac LPW:

1. LPW ustala kryteria przyjmowania nowych członków - instytucji i organizacji oraz osób fizycznych – ustala w regulaminie kto może być członkiem LPW (podmioty prawne i ich przedstawiciele - liderzy spółek wodnych z terenu powiatu, starostowie, wójtowie, burmistrzowie, pracownicy instytucji samorządowych, przedstawiciele regionalnych instytucji działających w strukturach PGW Wody Polskie, przedstawiciel Lasów Państwowych i Parków Krajobrazowych oraz organizacji pozarządowych związanych z gospodarką wodą.
2. Partnerstwo nie posiada osobowości prawnej – działa poprzez instytucje i organizacje, które są członkami Partnerstwa (GSW, JST, ODR, LGD itd.).
3. LPW i jego reprezentacja nie może podejmować żadnych zobowiązań organizacyjnych, rzeczowych lub finansowych w swoim imieniu lub w imieniu swoich członków.
4. Wszelkie działania w ramach prac LPW jego członkowie podejmują w ramach swoich umocowań prawnych i finansowych.
5. Dla zapewnienia możliwości sprawnego działania, funkcję sekretariatu LPW dobrowolnie pełni jedna z instytucji reprezentowanej w LPW.

Regulamin Partnerstwa został przyjęty na zebraniu założycielskim w dniu 24.10.2022 r.

Treść listu intencyjnego - Załącznik nr 4
Regulamin Partnerstwa - Załącznik nr 5

C. STRATEGIA DZIAŁANIA LPW

Misja LPW

Lokalne Partnerstwo Wodne zostało utworzone dla podjęcia wspólnych działań w zakresie szeroko pojętej racjonalnej gospodarki wodą. LPW będzie działać na rzecz wzmocnienia koordynacji działań pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w zarządzaniu zasobami wody na obszarach wiejskich na poziomie regionalnym i lokalnym.

Cele LPW

1. Zintegrowania działań na rzecz racjonalnego gospodarowania wodą poprzez stworzenie mechanizmów zapewniających partnerom uczestnictwo w procesie decyzyjnym i w działaniach inwestycyjnych.
2. Stworzenie na terenie powiatu systemu służącego przepływowi informacji, prowadzeniu konsultacji i koordynacji działań wszystkich podmiotów prowadzących działania inwestycyjne i remontowe w zakresie gospodarowania wodą.
3. Podniesienie świadomości w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą wśród rolników, mieszkańców i innych podmiotów związanych z tą tematyką.
4. Budowanie dobrych relacji między interesariuszami, w tym podniesienie rangi Spółek Wodnych jako ważnego czynnika kształtującego stosunki wodne.
5. Stworzenie instrumentów pomocy partnerom i rolnikom w zakresie tworzenia dokumentów planistycznych, analitycznych i wniosków finansowych dotyczących inwestycji wodnych.

LPW będzie realizować swoje cele poprzez:

1. Stworzenie wspólnej koncepcji poprawy sytuacji na terenie powiatu w zakresie gospodarki wodnej - przyjęcie przez LPW listy priorytetów inwestycyjnych i remontowych na terenie powiatu.
2. Powołanie wspólnej reprezentacji osób, podmiotów prywatnych, organizacji pozarządowych i instytucji publicznych zrzeszonych w LPW, wyłonienie lidera i przyjęcie regulaminu działalności LPW i osób je reprezentujących w kontaktach z instytucjami publicznymi.
3. Wdrożenie skutecznego systemu informowania członków LPW o podejmowanych działaniach organizacyjnych, remontowych i inwestycyjnych w zakresie urządzeń wodnych.
4. Wspieranie działań na rzecz pozyskiwania środków zewnętrznych na utrzymanie i modernizację oraz inwestycje wodne podejmowanych przez członków LPW.
5. Współpraca z ekspertami w zakresie określania zasobów wodnych i ich racjonalnego wykorzystania oraz pomoc w postaci doradztwa na rzecz LPW i jego członków.
6. Różnorodne działania promujące znaczenia racjonalnej gospodarki wodą we wszystkich środowiskach na terenie powiatu. Przygotowanie i realizację programów edukacyjnych w zakresie gospodarowania wodą.

D. KIERUNKI DZIAŁANIA I OBSZARY AKTYWNOŚCI LPW

I. OGRANICZANIE SKUTKÓW ZMIAN KLIMATU DLA ROLNICTWA NA TERENIE POWIATU – INFRASTRUKTURA WODNA

Opis problemów i uwarunkowań

Podstawowym zadaniem LPW w zakresie łagodzenia skutków zmian klimatu dla rolnictwa jest diagnoza sytuacji na terenie powiatu, wypracowanie koncepcji poprawy sytuacji, ustalenie priorytetów inwestycyjnych oraz zaplanowanie działań. Działanie to jest odpowiedzią na takie problemy jak: zagrożenie suszą w rolnictwie, podtopieniami lub powodzią na dużych obszarach powiatu. Ważnym problemem jest też modyfikacja działania systemu melioracyjnego (tam gdzie jest to możliwe i uzasadnione). W przeszłości preferowane były głównie melioracje odwodnieniowe, czego skutkiem jest brak lub zaniedbania w małej retencji. Konieczne jest też zapanowanie nad poborem wód podziemnych – dotyczy to takich zagadnień jak: głębokość studni, rejestrowanie poboru, zabezpieczenia dla bezpieczeństwa higienicznego. Pierwszym krokiem dla poprawy sytuacji jest uzyskanie kompleksowej wiedzy nt. stanu gospodarowania wodami. Konieczna jest analiza zasobów wody na terenie powiatu i stanu infrastruktury wodnej – diagnoza. Na bazie diagnozy będzie możliwe opracowanie kompleksowej koncepcji poprawy sytuacji na terenie powiatu w zakresie gospodarki wodnej (Powiatowy Plan Wodny) i przyjęcie listy priorytetów inwestycyjnych i remontowych na terenie powiatu (w tym działania na rzecz rozwoju małej retencji).

Efektem podjętych działań powinno być racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych na potrzeby rolnictwa i mieszkańców obszarów wiejskich oraz wdrożenie racjonalnych zasad korzystania z zasobów wód podziemnych. Dla osiągnięcia takich rezultatów konieczna będzie współpraca z ekspertami i instytucjami naukowymi w zakresie określania zasobów wodnych powiatu i możliwości ich racjonalnego wykorzystania.

Kierunki działań LPW Powiatu Rypińskiego w zakresie reagowania na zmiany klimatu, i rozwoju infrastruktury wodnej:

1. Aktualizacja inwentaryzacji sieci melioracji wodnych na terenie powiatu z udostępnieniem dla zainteresowanych podmiotów.
2. Udostępnianie wersji elektronicznej map będących w posiadaniu RZGW, dostęp do geoportali, szkolenie pracowników gmin w zakresie korzystania z geoportali zarządzanych przez RZGW.
3. Konsekwentne egzekwowanie przepisów dotyczących inwentaryzacji geodezyjnej – umieszczanie zmian na mapach głównych sieci melioracyjnych.
4. Edukacja związana z właściwym gospodarowaniem wód opadowych.
5. Zwiększenie retencji na rowach melioracyjnych.
6. Budowa zbiorników retencyjnych.
7. Ewidencja studni głębinowych do 30 m głębokości.
8. Odtworzenie jazów na istniejących ciekach wodnych.
9. Odpowiedni monitoring zastawek na ciekach wodnych.
10. Edukacja w zakresie zasad zagospodarowywania wód opadowych.

II. PROMOCJA I EDUKACJA W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA WŁAŚCIWEJ „ŚWIADOMOŚCI WODNEJ”

Opis problemów i uwarunkowań

Przedmiotem działań w zakresie świadomości wodnej będzie informacja dotycząca regulacji prawnych, promocja racjonalnych zachowań i edukacja w zakresie oszczędnego gospodarowania wodą. Działanie to jest odpowiedzią na takie problemy jak: nieracjonalne użytkowanie wody przez rolników, mieszkańców, przedsiębiorców itd.; nieracjonalne wykorzystanie wód podziemnych (główne problemy to: głębokość studni, rejestrowanie poboru, zabezpieczenia dla bezpieczeństwa higienicznego).

Aktywizacja środowiska lokalnego w zakresie budowanie „świadomości wodnej” powinna prowadzić do bardziej racjonalnego wykorzystania dostępnych zasobów wody na cele rolnicze, komunalne i przemysłowe. W ramach tej aktywności powinny być zrealizowane różnorodne działania promujące znaczenie racjonalnej gospodarki wodą we wszystkich środowiskach na terenie powiatu oraz przygotowanie i realizacja programów edukacyjnych w zakresie gospodarowania wodą skierowanych do rolników, przedsiębiorców i mieszkańców.

Wstępne działania w tym zakresie to identyfikacja potrzeb edukacyjnych (dla kogo szkolenia, jakie tematy itp.); poszukiwanie dostępnych źródeł finansowania projektów edukacyjnych i promocyjnych. Wykonawcą projektów w tym obszarze mogą być organizacje pozarządowe z terenu powiatu, KPODR, uczelnie wyższe oraz jako partnerzy w projektach samorządy lokalne.

Kierunki działań LPW Powiatu Rypińskiego w zakresie promocji i edukacji:

1. Powołanie pracownika na poziomie powiatu – doradcy technicznego (kosztorysy, małe projekty, dostęp do informacji, pomoc w pozyskiwaniu dotacji itd.).

2. Utworzenie w PGW WP stanowiska do działań w zakresie edukacji „wodnej”, upowszechnianie informacji o regulacjach prawnych i udostępnianie danych dla zainteresowanych instytucji zajmujących się infrastrukturą wodną i samorządów.
3. Edukacja w zakresie prawa, wymagań technicznych, możliwości finansowania działań, zasad współpracy z PGW WP.
4. Stworzenie cyklicznego informatora dotyczącego takich zagadnień jak: ewidencja, prawo wodne, druki, możliwe źródła finansowania prac na infrastrukturze wodnej itp.
5. Cykl spotkań z udziałem ODR – edukacja rolników.
6. Wyjazdy studyjne, dobre przykłady.

III. WSPARCIE PODSTAWOWEJ DZIAŁALNOŚCI SPÓŁEK WODNYCH.

Opis problemów i uwarunkowań

Przedmiotem działalności w tym zakresie powinno być udzielanie wsparcia spółkom wodnym w takich tematach jak pozyskiwanie dotacji, doradztwo prawne, organizacyjne, techniczne, wsparcie eksperckie w zakresie podejmowanych inwestycji w szczególności w zakresie małej retencji.

Działanie to jest odpowiedzią na takie problemy jak: niewystarczające wsparcie merytoryczne spółek wodnych już istniejących, niewystarczające wsparcie dla reaktywowanych i nowo tworzonych GSW, niewystarczające dofinansowanie działalności GSW ze strony samorządów i państwa, utrudniona możliwość korzystania GSW z dotacji – brak środków na wkład własny.

Oczekiwane rezultaty tych działań to: wzrost wartości dotacji dla GSW ze strony JST (samorządy województwa, powiatu i gmin) oraz skarbu państwa i funduszy UE, uruchomienie doradztwa w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na utrzymanie i modernizację oraz inwestycje wodne (w tym dla rolników i GSW), utworzenie nowych GSW i rozwój już istniejących spółek wodnych.

Kierunki działań LPW Powiatu Rypińskiego w zakresie wsparcia dla GSW:

1. Zwiększanie środków dla spółek wodnych na utrzymanie ich działalności i na utrzymanie urządzeń, uproszczenie zbyt skomplikowanych procedur, zwiększenie puli środków na dotacje do SW, pomoc spółkom wodnym w ściąganiu składek.
2. Ustalenie zasad dystrybucji środków z instytucji publicznych z uwzględnieniem opinii spółek wodnych. Ujednolicenie terminów udzielania dotacji z uwzględnieniem terminów prac w rolnictwie i prac melioracyjnych.
3. Edukacja urzędników w zakresie ograniczeń dla działań SW z związku z terminami prac rolniczych.
4. Promocja przynależności do spółek wodnych, edukacja dot. zakresu działania SW (SW to nie tylko składki).
5. Tworzenie nowych SW – zapraszać dobrze działające na spotkania promocyjne w gminach.
6. Zmian sposobu opłacania składek – do rozważenia ujednolicenie wysokości składek.

IV. SYSTEMOWE ROZWIĄZANIA PRAWNE REGULUJĄCE GOSPODARKĘ WODĄ

Opis problemów i uwarunkowań

Jednym z ważnych celów działania Partnerstwa powinno być wpływ na kształt regulacji prawnych dotyczących infrastruktury wodnej, w tym w szczególności funkcjonowania GSW i

wielkość funduszy przeznaczanych na system urządzeń melioracyjnych. Potrzebna jest także modernizacja rozwiązań prawnych dotyczących zasad opłacania składek i udziału w pokrywaniu kosztów utrzymywania urządzeń wodno-melioracyjnych, zarówno przez członków GSW jak i przez inne podmioty korzystające z urządzeń utrzymywanych przez GSW.

W tym obszarze problemowym znajdują się także takie zagadnienia jak: długotrwałe procedury administracyjne w zakresie podejmowania remontów i inwestycji urządzeń wodnych oraz utrudniona możliwość korzystania GSW z dotacji (procedury dotacyjne, rozliczenia, brak środków na wkład własny). Efektem działań LPW powinny być wspólne postulaty zgłoszone przez środowiska lokalne i GSW z powiatu, uzgodnione z innymi partnerami z terenu województwa i przekazane ustawodawcy.

V. WSPÓŁPRACA I KOORDYNACJA W POWIECIE

Opis problemów i uwarunkowań

Ważnym obszarem aktywności LPW jest integracja osób i instytucji, wzajemne informowanie i koordynacja działań oraz wspólne planowanie inwestycji na terenie działania Partnerstwa. W trakcie procesu budowania LPW wskazywano na problem jakim jest niewystarczająca współpraca różnych podmiotów w zakresie funkcjonowania infrastruktury wodnej – dotyczy to przede wszystkim takich interesariuszy jak RZGW, GSW, samorządy lokalne, Lasy Państwowe, Parki Krajobrazowe. Współpraca tych podmiotów w ramach LPW, tj. integracja wszystkich podmiotów zainteresowanych gospodarką wodną, pozwoli na budowanie pozycji LPW jako miarodajnej i reprezentatywnej instytucji opiniotwórczej.

Aby taka współpraca zaistniała konieczne jest wdrożenie skutecznego systemu wzajemnego informowania członków LPW o podejmowanych działaniach w zakresie urządzeń wodnych na terenie powiatu. Kolejnym etapem rozwoju tej współpracy powinno być koordynowanie działań inwestycyjnych w infrastrukturze wodnej poprzez wspólne planowanie działań. Koordynacja powinna oprócz inwestycji objąć takie zadania jak np. regulacji przepływu wody, poziomu wody w jeziorach i rzekach, obsługa zastawek itp.

Kierunki działań LPW Powiatu Rypińskiego w zakresie współpracy na szczeblu lokalnym:

1. Wyznaczenie konkretnych osób z każdej instytucji uczestniczącej w LPW do kontaktów i wdrażania zadań LPW.
2. Stworzenie jednej skrzynki mailowej dla kontaktu przedstawicieli i wyznaczenie koordynatora – najlepiej na poziomie powiatu.
3. Uregulowanie spraw własnościowych urządzeń wodnych (rowy).
4. Opracowanie bazy informacji dotyczącej urządzeń wodnych i jej bieżące monitorowanie i uzupełnianie.

E. TYPOWY PROJEKT PROMOCYJNY

Ramowa propozycja projektu promującego zmianę zachowań w zakresie użytkowania wody.

Koncepcja projektu przygotowana na podstawie potrzeb i propozycji zgłaszanych na spotkaniach LPW w roku 2022, w powiatach golubsko-dobrzyńskim, lipnowskim, mogileńskim, rypińskim, świeckim, tucholskim i wąbrzeskim

Tytuł projektu:

Rzetelna wiedza – kluczem dla racjonalnego użytkowania wody!

1. Jaki problem rozwiązujemy ?

Uzasadnienie projektu - niewłaściwe postawy i zachowania, nieracjonalne użytkowanie zasobów wody w obliczu zmian klimatycznych, brak wiedzy o możliwych działaniach (finansowanie) i nowych rozwiązaniach technologicznych, a w szczególności:

- *niechętny stosunek rolników do GSW, słaba ściągальność składek, występowanie z GSW,*
- *nadmierne zużycie wód podziemnych do nawadniania i w gospodarstwach domowych,*
- *brak rzetelnej wiedzy nt. małej retencji, zwłaszcza w kontekście systemu melioracji i rozwiązań opartych na naturze,*
- *brak wiedzy wśród mieszkańców wsi i małych miast o funkcjonowaniu systemu „wodnego” i zadaniach instytucji zarządzających urządzeniami wodnymi.*

2. Kogo obejmujemy projektem?

Grupa docelowa projektu:

- *rolnicy z terenu działania SW/ gminy/powiatu (w szczególności łodzi rolnicy),*
- *mieszkańcy osiedla mieszkaniowych na obszarach wiejskich,*
- *młodzież szkolna.*

3. Do czego dążymy rozwiązując problem?

Cele projektu:

- *dotarcie z informacją do mieszkańców powiatu/gminy,*
- *wpływanie na zmianę zachowań w zakresie użytkowania wody,*
- *poprawienie stosunku rolników do GSW.*

4. Jakie działania zrealizujemy w projekcie ?

Zakres działań w projekcie:

- *akcja promocyjna w mediach tradycyjnych i internetowych*
- *spotkania informacyjne na wsi ,*
- *akcja ulotkowa – dystrybucja materiałów poprzez instytucje,*
- *konkursy dla młodzieży.*

5. Jakie uzyskamy konkretne efekty w wyniku realizacji projektu ?

Oczekiwane rezultaty projektu, jakie będą efekty projektu:

- *wzrost świadomości zagrożeń wynikających ze zmiany klimatu,*
- *zmiana nastawienia do GSW – poprawienie ściągальności składek,*
- *mniej liczba dewastacji urządzeń systemu melioracji i naturalnych miejsc retencji,*
- *ograniczenie zużycia wody przez mieszkańców i rolników*

6. Jak zmierzmy efekty projektu?

- *Wskaźniki produktu: liczba uczestników spotkań, konkursów, wydanych ulotek, wejść na stronę itp.;*
- *Wskaźniki rezultatu i oddziaływania: wzrost poboru składek na GSW (dane GSW), zmiana postaw (ankiety socjologiczne), informacje z RZGW o dewastacjach itp.*

7. Gdzie możemy szukać wsparcia dla sfinansowania projektu?

- *Instytucje rządowe i samorządowe – Wojewoda i Marszałek,*
- *konkursy samorządowe dla NGO (województwo, powiat, gmina) itp.*
- *fundusze UE i „norweskie” i instytucji publicznych (KOWR, ARiMR, NFOŚ, WFOŚ i inne.*

Plan działania w ramach projektu: ***Rzetelna wiedza – kluczem dla racjonalnego użytkowania wody!***

Nr zad.	Opis zadania	Koszt zadania	Partnerzy realizujący zadanie	Osoby wdrażające zadanie	Terminy	Inne: wsparcie, potrzeby, zasoby, uwagi itp.
1	Opracowanie bazowego tekstu o LPW w powiecie „LPW co to takiego?” „zlokalizowanego” dla obszaru powiatu - tj. specyficzne cechy i problemy powiatu - takie które angażują emocjonalnie czytelnika - mieszkańca powiatu w tym: - informacja o celach utworzenia LPW w kontekście zmian klimatu i potrzeby racjonalnej gospodarki wodą, - skład LPW, kontakt do LPW, zaproszenie do współpracy.	Bez kosztu	Starostwo, gminy	Przewodniczący Rady LPW, Pracownik promocji starostwa lub jednej z gmin		
	<i>Uwagi, propozycje, pomysły</i>					
2	Projekt graficzny ulotki i materiału na strony WWW	500 zł	Starostwo Pracownik promocji starostwa lub jednej z gmin	Przewodniczący Rady LPW		
3	Wydruk ulotki powiatowej na bazie tekstu o LPW (jak wyżej) np. 500 szt. na gminę np. 6 gmin to 3000 szt.	Koszt 3000 szt. ulotki A4 do formatu DL – 700 zł	Wydruk lokalnie lub w Internecie - faktury na gminy lub zlecenie dla lokalnego NGO			
	<i>Uwagi, propozycje, pomysły</i>					
4	Dystrybucja ulotek LPW – poprzez gminy, starostwo i instytucje (6 gmin+1 starostwo) x 5 instytucji/biur= min. 30 miejsc dystrybucji ulotek na terenie powiatu	Bez kosztu	Starostwo, gminy, inni partnerzy			

5	Info na strony gmin i starostwa – LPW co to takiego? Artykuł analogiczny do ulotki, ale w formie elektronicznej do umieszczenia na stronach urzędów i instytucji gminnych i powiatowych	Bez kosztu	Starostwo, gminy	Przewodniczący Rady LPW Informatycy w samorządach		
	<i>Uwagi, propozycje, pomysły</i>					
6	Wywiad przewodniczącego LPW w mediach - lokalnej gazecie i radiu lub portalu informacyjnym	Bez kosztu		Przewodniczący Rady LPW		
	<i>Uwagi, propozycje, pomysły</i>					
7	Dystrybucja materiałów drukowanych PGW Wody Polskie - DOBRE PRAKTYKI: 1. Jak każdy z nas może przyczynić się do oszczędzania wody? 2. Jak ograniczyć zużycie wody w rolnictwie oraz na gruntach leśnych 3. Jak retencjonować wodę na terenie domu jednorodzinnego oraz w przestrzeni publicznej 4. Oszczędzaj wodę z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie 5. Pobór wód na potrzeby prowadzenia działalności rolniczej 6. Wszyscy możemy przyczynić się do zmniejszenia kryzysu wodnego	Koszt poniesiony przez PGW WP	Członkowie LPW	Rada LPW Członkowie LPW		
8	Ulotka Wojewody „Dlaczego są na wsi potrzebne GSW oraz dlaczego i jak je wspieramy!” Opracowanie i wydruk krótkiej ulotki np. formatu DL (1/3 A4)	Koszt Wojewody	Wydział UW Bydgoszcz	Członkowie WRPW		
9	Ulotka Marszałka „Dlaczego musimy rozwijać małą retencję – info o środkach w RPO” Opracowanie i wydruk krótkiej ulotki np. formatu DL (1/3 A4)	Koszt Marszałka	Wydział UM Toruń	Członkowie WRPW		
	<i>Uwagi, propozycje, pomysły</i>					

10	Akcja informacyjna na zebraniach wiejskich, krótkie info (5 min.) + rozdawane mat. drukowane. Ulotki PGW WP + ulotki Wojewody o wsparciu rządowym GSW + ulotki Marszałka o wsparciu dla małej retencji w nowym RPO. Tematyka np.: • Racjonalna gospodarka wodą na wsi – mała retencja. • Racjonalne użytkowanie wody do nawodnień rolniczych. • Rola Spółek wodnych w utrzymywaniu systemu melioracji rolniczych		Wójtowie lub pracownicy UG			
	<i>Uwagi, propozycje, pomysły</i>					
11	Konkurs dla uczniów szkół rolniczych „ Woda w moim gospodarstwie ”					
12	Konkurs dla dzieci szkół podstawowych „ Jak oszczędzam wodę ” (do opracowania zgodnie z lokalnymi uwarunkowaniami)					

ZŁĄCZNIKI:

ZAŁ. NR 1. ANKIETA DIAGNOSTYCZNA GMINNE SPÓŁKI WODNE - WZÓR

INICJATYWA UTWORZENIA LOKALNEGO PARTNERSTWA WODNEGO

ANKIETA INFORMACYJNA

Działania, zasoby i stan infrastruktury wodnej

GMINNA SPÓŁKA WODNA

- 1. Nazwa SPÓŁKI WODNEJ:**
- 2. Siedziba i dane adresowe:**
- 3. Osoba do kontaktu w sprawie ankiety** (imię i nazwisko, nr telefonu, mail):
- 4. Obszar działania** (powiat, gmina, sołectwa):
- 5. Skład spółki wodnej** (należy podać liczbę członków w każdej kategorii):
 - a) Osoby fizyczne (rolnicy) -
 - b) Podmioty prawne (spółki, stowarzyszenia itp.) -
 - c) Samorządy -
- 6. Urządzenia wodne i stan infrastruktury wodnej zarządzanej przez GSW:**

Lp.	Nazwa elementu infrastruktury wodnej	Parametr charakterystyczny (ilość, wielkość, długość itd.)	Ocena stanu technicznego (w % - jaki procent wymaga renowacji ?)
1	Obszar zmeliorowany		
2	Rowy melioracyjne		
3	Studnie drenarskie		
4	Wyloty drenarskie		
5	Przepusty		
6	Zastawki		
...	?		

- 7. Dodatkowe uwagi dot. stanu infrastruktury wodnej:**

.....

.....

8. Źródła dochodów za lata 2018, 2019, 2020 (kwoty realnie otrzymane lub należne w danym roku):

Lp.	Nazwa źródła dochodów	Kwota w tys. zł		
		2018	2019	2020
1	Składki członkowskie (należne)			
2	Dotacje z funduszy UE			
3	Dotacje z samorządu gminy			
4	Dotacje z samorządu powiatu			
5	Dotacje z samorządu województwa			
6	Dotacje z urzędu wojewódzkiego			
7	Prace zlecone – usługi			
8	Inne źródła (podać nazwę)			
	Razem			
	Zaległości w składach członkowskich			

9. Dotychczasowa działalność inwestycyjno-remontowa GSW (kwoty wydatkowane w danym roku):

Lp.	Rodzaj prac	Kwota w tys. zł		
		2018	2019	2020
Inwestycje – budowa nowych urządzeń:				
1				
...				
Prace remontowe – utrzymanie i konserwacja istniejących urządzeń:				
1				
...				
Inne (jakie):				
1	Zakupy sprzętu			
...				
	Razem			

10. POTRZEBY finansowe dotyczące urządzeń i terenu w zarządzie GSW do roku 2023

Lp.	Rodzaj wydatków	Szacunkowa kwota w tys. zł
1	Inwestycje – budowa nowych urządzeń	
2	Prace remontowe – utrzymanie i konserwacja urządzeń	
3	Zakupy i remonty sprzętu i wyposażenia	
4	Inne – jakie?	
	Razem	

ZAŁ. NR 2. ANKIETA DIAGNOSTYCZNA SAMORZĄDY LOKALNE - WZÓR

INICJATYWA UTWORZENIA LOKALNEGO PARTNERSTWA WODNEGO

ANKIETA INFORMACYJNA

Działania, zasoby i stan infrastruktury wodnej na terenie gminy/powiatu

GMINY I POWIAT

1. Nazwa jednostki samorządowej (GMINA, POWIAT):
2. Osoba do kontaktu w sprawie ankiety (imię i nazwisko, nr telefonu, mail):
3. Urządzenia wodne w zarządzie samorządu - prosimy o podanie informacji nt. urządzeń stanowiących infrastrukturę wodną (o ile takie są w gestii samorządu) tj. nazwę, wielkość i stan techniczny (czy wymaga pilnych działań renowacyjnych?)

Lp.	Nazwa elementu infrastruktury wodnej (np. rowy, przepusty, mosty itd.)	Parametr charakterystyczny (ilość, wielkość, długość itd.)	Ocena stanu technicznego
1			
2			
...			

4. Dodatkowe uwagi dot. stanu infrastruktury wodnej:

.....

5. Dotychczasowa działalność instytucji samorządowych (w tym zakładów komunalnych i zarządów dróg) w zakresie infrastruktury wodnej w latach 2018, 2019 i 2020:

Lp.	Rodzaj prac	Kwota w tys. zł		
		2018	2019	2020
Inwestycje – budowa nowych urządzeń				
1				
2				
...				

Prace remontowe – utrzymanie i konserwacja istniejących urządzeń				
1				
2				
...				
Inne (jakie?)				
1	Dotacje do spółek wodnych			
...				
	Razem			

6. Najważniejsze planowane zadania w zakresie działania samorządu na terenie gminy/powiatu – dotyczące infrastruktury wodnej do 2023 roku

Lp.	Nazwa zadania do wykonania	Szacunkowa kwota w tys. zł
Inwestycje – budowa nowych urządzeń:		
1		
2		
...		
Prace remontowe – utrzymanie i konserwacja istniejących urządzeń:		
1		
2		
...		
Inne (jakie):		
1.	Wsparcie spółek wodnych	
...		
	Razem	

7. Potrzeby inwestycyjne na terenie gminy/powiatu i propozycje działań w zakresie gospodarki wodnej w gminie/powiecie - w celu pozyskania niezbędnych ilości wody dla rolnictwa i mieszkańców obszarów wiejskich:

- 1) ...
- 2) ...

8. Główne problemy w zakresie utrzymania urządzeń wodnych w zarządzie samorządu

- 1) ...

9. Propozycje rozwiązań problemów w zakresie gospodarki wodnej w gminie/powiecie (w tym dotyczące zmian organizacyjnych i prawnych dotyczących spółek wodnych):

- 1) ...

10. Uwagi i propozycje dotyczące funkcjonowania Lokalnego Partnerstwa Wodnego:

11. PLANOWANE zadania w zakresie działania GSW - do 2023 roku:

Lp.	Nazwa zadania do wykonania	Szacunkowa kwota w tys. zł
Inwestycje – budowa nowych urządzeń:		

1		
...		
Prace remontowe – utrzymanie i konserwacja istniejących urządzeń:		
1		
2		
...		
Inne (jakie):		
...		
	Razem	

12. Główne problemy w zakresie funkcjonowania GSW i utrzymania urządzeń wodnych na terenie gminy/powiatu (np. finansowe, prawne, organizacyjne, aktywność i status spółki itd.) :

1) ...

2) ...

13. Potrzeby inwestycyjne na terenie powiatu i propozycje działań w zakresie gospodarki wodnej na terenie gminy i w powiecie - w celu pozyskania niezbędnych ilości wody dla rolnictwa i mieszkańców obszarów wiejskich - nie tylko w zakresie działania spółki wodnej:

1) ...

2) ...

14. Uwagi i propozycje dotyczące funkcjonowania Lokalnego Partnerstwa Wodnego:

...

POWIAT RYPIŃSKI**1. Dotychczasowa działalność instytucji samorządowych (w tym zakładów komunalnych i zarządów dróg) w zakresie infrastruktury wodnej w latach 2019, 2020 i 2021:**

- Dotacje do spółek wodnych.

2. Najważniejsze planowane zadania w zakresie działania samorządu na terenie gminy/powiatu – dotyczące infrastruktury wodnej do 2025 roku

Wsparcie spółek wodnych - jest podjęta uchwała odnośnie finansowania spółek wodnych. Dotacja przyznawana jest na wniosek spółki. Na podstawie wniosku jest określana kwota dotacji.

3. Potrzeby inwestycyjne na terenie gminy/powiatu i propozycje działań w zakresie gospodarki wodnej w gminie/powiecie - w celu pozyskania niezbędnych ilości wody dla rolnictwa i mieszkańców obszarów wiejskich:

- melioracje
- zbiorniki retencyjne

4. Propozycje rozwiązań problemów w zakresie gospodarki wodnej w gminie/powiecie (w tym dotyczące zmian organizacyjnych i prawnych dotyczących spółek wodnych):

- W każdej gminie powinna działać jedna spółka wodna.
- Składki na działalność spółki wodnej powinny być pobierane podobnie jak podatek rolny.
- Każdy właściciel działki czy gospodarstwa rolnego powinien być prawnie zobowiązany do płacenia składki na rzecz spółki wodnej.

5. Uwagi i propozycje dotyczące funkcjonowania Lokalnego Partnerstwa Wodnego:

- Lokalne Partnerstwo Wodne powinno funkcjonować przy nadzorach wodnych. Powinno mieć rolę opiniodawczą i doradczą.

GMINA ROGOWO**1. Urządzenia wodne w zarządzie samorządu - prosimy o podanie informacji nt. urządzeń stanowiących infrastrukturę wodną (o ile takie są w gestii samorządu) tj. nazwę, wielkość i stan techniczny (czy wymaga pilnych działań renowacyjnych?)**

Lp.	Nazwa elementu infrastruktury wodnej (np. rowy, przepusty, mosty itd.)	Parametr charakterystyczny (ilość, wielkość, długość itd.)	Ocena stanu technicznego
1	Przepusty pod drogą	Ok. 28 sztuk	Średni oraz zły

2. Dotychczasowa działalność instytucji samorządowych (w tym zakładów komunalnych i zarządów dróg) w zakresie infrastruktury wodnej w latach 2019, 2020 i 2021:

Lp.	Rodzaj prac	Kwota w tys. zł		
		2019	2020	2021
Inwestycje – budowa nowych urządzeń				
1		2000	3000	40 000
Prace remontowe – utrzymanie i konserwacja istniejących urządzeń				

1	Remont przepustów drogowych			
Inne (jakie?)				
1	Dotacje do spółek wodnych			
	Razem	2000	3000	40 000

3. Najważniejsze planowane zadania w zakresie działania samorządu na terenie gminy/powiatu – dotyczące infrastruktury wodnej do 2025 roku

Lp.	Nazwa zadania do wykonania	Szacunkowa kwota w tys. zł
Inwestycje – budowa nowych urządzeń:		
1		
Prace remontowe – utrzymanie i konserwacja istniejących urządzeń:		
1	Remont bieżąca przepustów drogowych	10 000
Inne (jakie):		
1.	Wsparcie spółek wodnych	5 000
	Razem	15 000

4. Potrzeby inwestycyjne na terenie gminy/powiatu i propozycje działań w zakresie gospodarki wodnej w gminie/powiecie - w celu pozyskania niezbędnych ilości wody dla rolnictwa i mieszkańców obszarów wiejskich:

- Utrzymanie prawidłowej przepustowości
- Wymiana rur przepustowych

5. Główne problemy w zakresie utrzymania urządzeń wodnych w zarządzie samorządu

- Brak środków finansowych

GMINA BRZUZE

1. Urządzenia wodne w zarządzie samorządu - prosimy o podanie informacji nt. urządzeń stanowiących infrastrukturę wodną (o ile takie są w gestii samorządu) tj. nazwę, wielkość i stan techniczny (czy wymaga pilnych działań renowacyjnych?)

Lp.	Nazwa elementu infrastruktury wodnej (np. rowy, przepusty, mosty itd.)	Parametr charakterystyczny (ilość, wielkość, długość itd.)	Ocena stanu technicznego
1	rowy melioracyjne	8,2 ha	średni
2	przepusty	187	średni

2. Dotychczasowa działalność instytucji samorządowych (w tym zakładów komunalnych i zarządów dróg) w zakresie infrastruktury wodnej w latach 2019, 2020 i 2021:

Lp.	Rodzaj prac	Kwota w tys. zł		
		2019	2020	2021
Inwestycje – budowa nowych urządzeń				
1				
Prace remontowe – utrzymanie i konserwacja istniejących urządzeń				
1	Utrzymanie i konserwacja rowów melioracyjnych	3,5	4,2	6,2
2	Utrzymanie i konserwacja przepustów	2,8	3,5	4,5
...				

Inne (jakie?)				
1	Dotacje do spółek wodnych			
...				
	Razem			

3. Najważniejsze planowane zadania w zakresie działania samorządu na terenie gminy/powiatu – dotyczące infrastruktury wodnej do 2025 roku

Lp.	Nazwa zadania do wykonania	Szacunkowa kwota w tys. zł
Inwestycje – budowa nowych urządzeń:		
1		
Prace remontowe – utrzymanie i konserwacja istniejących urządzeń:		
1	Utrzymanie i konserwacja rowów melioracyjnych i przepustów.	7
Inne (jakie):		
1.	Wsparcie spółek wodnych	
2.	Rekultywacja jezior	
3.	Rekultywacja małych zbiorników wodnych	
	Razem	

4. Potrzeby inwestycyjne na terenie gminy/powiatu i propozycje działań w zakresie gospodarki wodnej w gminie/powiecie - w celu pozyskania niezbędnych ilości wody dla rolnictwa i mieszkańców obszarów wiejskich:

- Rekultywacja jezior i zbiorników wodnych.

5. Główne problemy w zakresie utrzymania urządzeń wodnych w zarządzie samorządu

- Dostęp do rowów melioracyjnych.

6. Propozycje rozwiązań problemów w zakresie gospodarki wodnej w gminie/powiecie (w tym dotyczące zmian organizacyjnych i prawnych dotyczących spółek wodnych):

- Jeziora powinny być przekazane w zarząd samorządowi gminnemu.
- Powinny być podjęte działania przeciwdziałające likwidacji i degradacji mokradł i małych zbiorników wodnych.

7. Uwagi i propozycje dotyczące funkcjonowania Lokalnego Partnerstwa Wodnego:

- Działaniem powinny być objęte wszystkie wody powierzchniowe na obszarze działania.

NADLEŚNICTWO SKRWILNO

1. Obszar działania (powiat, gmina, sołectwa):

Powiaty : RYPIN, LIPNO, BRODNICA

2. Cieki wodne, urządzenia wodne i stan infrastruktury wodnej zarządzanej przez ankietowanego:

Lp.	Nazwa elementu infrastruktury wodnej	Parametr charakterystyczny (ilość, wielkość, długość itd.)	Ocena stanu technicznego (w % - jaki procent wymaga renowacji ?)
1	Naturalne cieki wodne	Ok 200 szt, 60600 mb	dobry
2	Jeziora, stawy	3 szt, 1,86 ha	dobry
3	Kanały		
4	Obszar zmeliorowany		
5	Rowy melioracyjne		
6	Studnie drenarskie		
7	Wyloty drenarskie		
8	Przepusty		
9	Zastawki		
...	Inne ?		
...	?		

3. Dotychczasowa działalność inwestycyjno-remontowa w zakresie infrastruktury wodnej - w tym melioracja, retencja itp. (kwoty wydatkowane w danym roku):

Lp.	Rodzaj prac	Kwota w tys. zł		
		2019	2020	2021
Inwestycje – budowa nowych urządzeń:				
1	Mała retencja		25,00	
Prace remontowe – utrzymanie i konserwacja istniejących urządzeń:				
1				
	Razem			

LIST INTENCYJNY
w sprawie utworzenia
Lokalnego Partnerstwa Wodnego
Powiatu

*..... w deklaruje wolę współpracy
w ramach Lokalnego Partnerstwa Wodnego Powiatu, poprzez
udział w opracowaniu programu działań na rzecz poprawy sytuacji w zakresie
gospodarki wodnej, zawierającego listę priorytetowych działań inwestycyjnych i
remontowych na terenie powiatu oraz poprzez wspieranie akcji informacyjnych i
edukacyjnych dotyczących racjonalnego gospodarowania wodą.*

Do udziału w dalszych pracach Lokalnego Partnerstwa Wodnego Powiatu
delegujemy Panią/Pana,
pełniącą/ pełniącego funkcję W

Nazwa instytucji (pieczęć):

Podpis:

Miejsce i data podpisania listu:

ZAŁ. NR 5. REGULAMIN PARTNERSTWA

Regulamin Lokalnego Partnerstwa na rzecz Wody Powiatu Rypińskiego przyjęty na zebraniu założycielskim w dniu 24.10.2022 r.

I. Misja LPW

Lokalne Partnerstwo Wodne zostało utworzone dla podjęcia wspólnych działań w zakresie szeroko pojętej racjonalnej gospodarki wodą. LPW będzie działać na rzecz wzmocnienia koordynacji działań pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w zarządzaniu zasobami wody na obszarach wiejskich na poziomie regionalnym i lokalnym. Dla realizacji tego zadania konieczne jest, aby wszyscy zarządzający wodą na obszarze powiatu i korzystający z wód nawiązali współpracę i wspólnie działali na rzecz zrównoważonej gospodarki wodnej.

II. Cele LPW

1. Zintegrowanie działań na rzecz racjonalnego gospodarowania wodą poprzez stworzenie mechanizmów zapewniających partnerom uczestnictwo w procesie decyzyjnym i w działaniach inwestycyjnych.
2. Stworzenie na terenie powiatu systemu służącego przepływowi informacji, prowadzeniu konsultacji i koordynacji działań wszystkich podmiotów prowadzących działania inwestycyjne i remontowe w zakresie gospodarowania wodą.
3. Podniesienie świadomości w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą wśród mieszkańców i podmiotów związanych z tą tematyką.
4. Wyzwolenia różnorodnych inicjatyw społecznych na rzecz racjonalnego gospodarowania wodą poprzez promocję tej problematyki.
5. Budowanie dobrych relacji między interesariuszami, w tym podniesienie rangi Spółek Wodnych jako ważnego czynnika kształtującego stosunki wodne.
6. Stworzenie instrumentów pomocy partnerom i rolnikom w zakresie tworzenia dokumentów planistycznych, analitycznych i wniosków finansowych dotyczących inwestycji wodnych.

III. LPW będzie realizować swoje cele poprzez:

1. Powołanie wspólnej reprezentacji osób, podmiotów prywatnych, organizacji pozarządowych i instytucji publicznych zrzeszonych w LPW.
2. Stworzenie struktury organizacyjnej LPW, wyłonienie lidera oraz przyjęcie regulaminu działalności LPW i osób je reprezentujących w kontaktach z instytucjami.
3. Wdrożenie skutecznego system informowania członków LPW o podejmowanych działaniach organizacyjnych, remontowych i inwestycyjnych w zakresie urządzeń wodnych.
4. Stworzenie koncepcji poprawy sytuacji na terenie powiatu w zakresie gospodarki wodnej - przyjęcie przez LPW listy priorytetów inwestycyjnych i remontowych na terenie powiatu.
5. Wspieranie działań na rzecz pozyskiwania środków zewnętrznych na utrzymanie i modernizację oraz inwestycje wodne podejmowanych przez członków LPW.
6. Współpraca z ekspertami w zakresie określania zasobów wodnych i ich racjonalnego wykorzystania oraz pomoc w postaci doradztwa na rzecz LPW i jego członków.
7. Różnorodne działania promujące znaczenia racjonalnej gospodarki wodą we wszystkich środowiskach na terenie powiatu.

8. Przygotowanie i realizacja programów edukacyjnych w zakresie gospodarowania wodą.
9. Organizacja spotkań informacyjnych oraz wymiana doświadczeń pomiędzy partnerami.

IV. Forma organizacyjno- prawna

1. LPW Powiatu Rypińskiego jest partnerstwem lokalnym skupiającym osoby i podmioty z wielu sektorów i środowisk, działającym na podstawie regulaminu przyjętego przez wszystkich członków Partnerstwa, poprzez złożenie deklaracji członkostwa w formie listu intencyjnego.
2. Obszar działania LPW obejmuje powiat rypiński.
3. LPW Partnerstwo nie posiada osobowości prawnej – działa poprzez swoich członków.
4. LPW Powiatu Rypińskiego na zewnątrz reprezentują jego przedstawiciele wybrani w sposób demokratyczny przez członków.
5. LPW i jego reprezentacja nie może podejmować żadnych zobowiązań organizacyjnych, rzeczowych lub finansowych w swoim imieniu lub w imieniu swoich członków.
6. Wszelkie działania w ramach prac LPW jego członkowie podejmują we własnym imieniu i na własny koszt.

V. Członkowie LPW

1. Członkami LPW mogą być osoby i podmioty z terenu powiatu rypińskiego funkcjonujące na obszarach wiejskich i miejskich, uczestniczące w zarządzaniu zasobami wody lub z nich korzystające, a w szczególności:
 - a) spółki wodne z terenu powiatu,
 - b) rolnicy użytkujący urządzenia wodne i melioracyjne,
 - c) izba rolnicza, związki zawodowe rolników,
 - d) firmy/spółki rolne zarządzające urządzeniami wodnymi,
 - e) samorządy gminne, które reprezentują m.in. mieszkańców użytkujących urządzenia wodne lub wykorzystujących zasoby wody,
 - f) samorząd powiatu,
 - g) Państwowe Gospodarstwo Wodne WODY POLSKIE,
 - h) Lasy Państwowe i parki krajobrazowe,
 - i) stowarzyszenia mieszkańców obszarów wiejskich i miast z terenu powiatu,
 - j) organizacje reprezentujące właścicieli ogródków działkowych.
 - k) instytucje z otoczenia rolnictwa świadczące usługi doradcze i wspierające rozwój wsi,
 - l) instytucje naukowe, które swoim oddziaływaniem obejmują teren powiatu,
 - m) mieszkańcy powiatu użytkujący urządzenia wodne, lub wykorzystujący zasoby wody,
 - n) przedsiębiorcy z sektora turystyki powiązani z eksploatacją zasobów wodnych.
 - o) stowarzyszenia wędkarskie.
2. Aby zostać członkiem LPW należy złożyć deklarację współpracy w ramach LPW poprzez podpisanie listu intencyjnego. Założyciele Partnerstwa zostają członkami w chwili podpisania listu intencyjnego. Nowych członków w skład Partnerstwa przyjmuje Rada Partnerstwa na podstawie kryteriów członkostwa określonych w ust. 1.
3. Utrata członkostwa w LPW następuje z chwilą złożenia deklaracji o wystąpieniu z LPW do Rady Partnerstwa LPW.

4. Członek LPW ma prawo uczestniczyć w obradach walnego zebrania LPW i brać udział w głosowaniach z prawem 1 głosu. Głosowanie może się odbywać także drogą informatyczną, zasady takiego głosowania określi Walne Zebranie Członków LPW.

Organizacja prac LPW

1. Walne Zebranie Członków LPW podejmuje najważniejsze decyzje w wszystkich sprawach Partnerstwa.
2. Decyzje podczas Walnego Zebrania Członków LPW zapadają zwykłą większością głosów, chyba, że regulamin stanowi inaczej.
3. Reprezentację LPW stanowi Rada Partnerstwa. Pracę Rady Partnerstwa organizuje Przewodniczący Rady lub jego zastępca. Rada Partnerstwa zwołuje spotkania Walnego Zebrania Członków LPW w miarę potrzeb, ale nie rzadziej niż raz w roku.
4. Walne Zebranie Członków LPW wybiera ze swojego składu członków Rady Partnerstwa. Liczbę członków Rady Partnerstwa i ich funkcje w radzie oraz sposób jej pracy określa Walne Zebranie Członków LPW.
5. Bieżące sprawy LPW, w tym organizowanie spotkań, przygotowywanie pism i powiadamianie o spotkaniach, prowadzi Sekretariat Partnerstwa prowadzony przez jednego z członków LPW wybranego przez członków LPW na Walnym Zebraniu Członków LPW. Praca Sekretariatu Partnerstwa jest koordynowana przez Przewodniczącą Rady lub jego zastępcę.
6. Rada Partnerstwa zbiera się w okresie pomiędzy Walnymi Zebraniem Członków LPW i podejmuje decyzje w sprawach LPW, niezastrzeżonych do decyzji Walnego Zebrania Członków LPW, a w szczególności dotyczące:
 - a) opracowania programu poprawy sytuacji na terenie powiatu w zakresie gospodarki wodnej – w tym listy priorytetów inwestycyjnych i remontowych na terenie powiatu.
 - b) współpracy z innymi instytucjami w zakresie realizacji projektów promocyjnych i edukacyjnych w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą.
 - c) opiniowania, o ile zajdzie taka potrzeba, planowanych inwestycji i remontów urządzeń wodnych podejmowanych na terenie LPW.
7. Walne Zebranie Członków LPW zatwierdza w głosowaniu listę inwestycji priorytetowych.
8. Ze swoich działań pomiędzy obradami Walnego Zebrania Członków LPW Rada Partnerstwa składa sprawozdanie w formie ustalonej przez Walne Zebranie Członków LPW.
9. Partnerstwo może zostać rozwiązane uchwałą Walnego Zebrania Członków LPW podjętą większością 2/3 głosów w obecności przynajmniej połowy członków.

ZGŁOSZENIE ZADANIA W ZAKRESIE INWESTYCJI WODNYCH
do listy priorytetowych działań inwestycyjnych i remontowych
na terenie powiatu,
rekomendowanych przez LPW
(prosimy o syntetyczne podanie informacji)

1. **Nazwa zadania** (czego dotyczy projekt - obiekt, teren, urządzenie itd.).
2. **Opis inwestycji lub remontu** (zakres rzeczowy, krótki opis techniczny).
3. **Uzasadnienie zadania** (jakie przyniesie rezultaty, dlaczego powinniśmy to wykonać, dlaczego jest to ważne?).
4. **Inne osoby lub instytucje, których projekt dotyczy** (np. rolnicy, mieszkańcy - obszar oddziaływania inwestycji na grunty rolne (ha)).
5. **Stan przygotowania dokumentacji projektowej i uzgodnień** (np. tylko wstępna koncepcja/brak dokumentacji, projekt techniczny, kosztorys, pozwolenie na budowę, raport oddziaływania na środowisko itp.).
6. **Kto będzie/może być inwestorem lub wnioskodawcą?**
7. **Koszt inwestycji** (kwota i źródło informacji o kosztach, np. koszt szacunkowy, na podstawie kosztorysu, na podstawie poprzednich zrealizowanych inwestycji itp.).
8. **Potencjalne źródła finansowania/współfinansowania** (np. Plan Strategiczny WPR, Krajowy Plan Odbudowy, dotacje rządowe, samorządowe, inne źródła?).
9. **Zgłaszający projekt** (autor pomysłu na projekt - osoba, instytucja, nr telefonu, adres mailowy).

*Zgłoszenie należy wypełnić w formie pliku WORD i przesać na adres mailowy:
w terminie do dnia*

**STANOWISKO W ZAKRESIE ROZWIĄZAŃ PRAWNYCH
DOTYCZĄCYCH SPÓŁEK WODNYCH (SW)**

Minikowo 24.11.2021 r.

Stanowisko zostało przyjęte w dniu 24.11.2021 r. w Minikowie, przez uczestników konferencji „Lokalne Partnerstwa Wodne (LPW) w Województwie Kujawsko - Pomorskim” - *jak skuteczne tworzyć i rozwijać partnerstwa?*” zorganizowanej przez KPODR Minikowo

Podczas konferencji uzgodniono, że pod patronatem KPODR Minikowo zostanie utworzony zespół roboczy, którego zadaniem będzie przygotowanie propozycji konkretnych rozwiązań prawnych w zakresie postulatów zawartych w niżej prezentowanym stanowisku. W skład zespołu roboczego wejdą przedstawiciele powstałych LPW, spółek wodnych, samorządów i OGW Wody Polskie.

A. PROPOZYCJE ZMIAN W ZAKRESIE STATUSU I SYTEMU FUNKCJONOWANIA SPÓŁEK WODNYCH, WYPRACOWANE PRZEZ LOKALNE PARTNERSTWA WODNE WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIEGO

I. WSPARCIE INWESTYCYJNE, ORGANIZACYJNE I FINANSOWE SW

Zbyt małe składki od członków i problemy ze ściągalnością opłat od rolników nie będących członkami GSW, a korzystających z sieci melioracyjnych powodują rosnące problemy z finansowaniem prac konserwacyjnych. Problemu nie rozwiązują dotacje ze strony samorządów - gminy, powiatu czy urzędu marszałkowskiego. Także środki z urzędu wojewódzkiego i ARiMR nie są wystarczające dla nadrobienia wieloletnich zaniedbań. Brak dostatecznych środków finansowych na realizację koniecznych i pilnych prac konserwacyjnych skutkuje brakiem stabilności finansowej spółek wodnych.

Propozycje dotyczące systemowego wsparcia Spółek Wodnych:

- 1) Wprowadzenie opłat od wszystkich użytkowników urządzeń gospodarki wodnej i wzmocnienie możliwości egzekwowania zaległych płatności.**
- 2) Zwiększenie wielkości środków ze źródeł krajowych na infrastrukturę wodną, w tym na melioracje.**
- 3) Stworzenie krajowego programu odtworzenia dokumentacji systemu melioracji.**

II. WZMOCNIENIE POZYCJI PRAWNEJ SPÓŁEK WODNYCH.

Dla skutecznego działania spółek wodnych (SW) konieczne jest uporządkowanie ich sytuacji prawnej. Dotyczy to takich kwestii jak: uregulowanie członkostwa w SW, wprowadzenie obowiązku płacenia składek do SW oraz poprawy skuteczności poboru opłat od rolników nienależących do SW, a korzystających z jej urządzeń.

Propozycje dotyczące statusu działania SW jako instytucji służącej społeczności lokalnej:

- 1) Wprowadzenie powszechności członkostwa rolników i innych użytkowników infrastruktury melioracyjnej w spółkach wodnych, nowe regulacje prawne jako zachęty dla członkostwa w SW.
- 2) Uproszczenie procedur i zmniejszenie liczby dokumentów w systemie udzielania dotacji przez instytucje samorządowe i rządowe.
- 3) Ułatwienie działalności spółek wodnych poprzez uproszczenie procedur dotyczących wejścia SW na tereny należące do rolników i ułatwienie dostępu do informacji geodezyjnych.

III. WŁĄCZENIE SW W SYSTEM ZARZĄDZANIA GOSPODARKĄ PRZESTRZENNĄ.

Efektem zmian społecznych i gospodarczych jest zjawisko suburbanizacji terenów wiejskich, które objawia się rosnącą liczbą osiedli mieszkaniowych na terenach dotychczas rolniczych. Grunty rolne są przekształcane na działki budowlane - w konsekwencji SW nie może nimi zarządzać. Zjawiska takie jak deszcze nawalne ujawniają wady tego systemu budownictwa – odwodnienie terenów „zabrukowanych” staje się coraz większym problemem. Rowy melioracyjne stały się rowami odprowadzającymi deszczówkę z osiedli mieszkaniowych.

Propozycje zmian dotyczących uwzględnienia SW w procedurach budowlanych:

- 1) Wprowadzenie przepisów do prawa budowlanego dotyczących inwestycji na terenach rolniczych - inwestycje planowane na gruntach zmeliorowanych powinny być uzgodnione z SW na każdym etapie inwestycji tj. wydawania warunków, realizacji inwestycji i inwentaryzacji geodezyjnej.
- 2) Na etapie projektowania inwestycji, w szczególności liniowych, powinien być uwzględniany zasięg oddziaływania urządzeń sieci melioracji konserwowanych przez SW. Konieczne jest zapewnienie skutecznego rejestrowania zmian w zakresie sposobu użytkowania gruntów.

B. UZASADNIENIE PROPONOWANYCH ZMIAN DOTYCZĄCYCH WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA SPÓŁEK WODNYCH

(Opracowano na podstawie ankiet zebranych od uczestników i efektów prac warsztatowych podczas tworzenia LPW w 12 powiatach woj. kujawsko-pomorskiego)

Ad. I. Szczegółowe uzasadnienie propozycji zmian dotyczących wsparcia organizacyjnego i finansowego SW.

1. **Wprowadzenie opłat od wszystkich użytkowników systemów gospodarki wodnej**, wg zasady „korzystam to płacę”. Dla działalności GSW problemem jest brak możliwości egzekwowania należności od podmiotów nie będących członkami spółki wodnej, za korzystanie z urządzeń wodnych, które spółka konserwuje. Potrzebne są kompleksowe rozwiązania dotyczące opłat od mieszkańców miast i osiedli na terenach wiejskich za użytkowanie infrastruktury melioracyjnej należącej do SW (osiedla, drogi - spływ do rowów SW). Przykładowo - obecnie nie ma możliwości egzekwowania należności od mieszkańców osiedli działkowych korzystających z urządzeń (rowów melioracyjnych odbierających wody opadowe z osiedli), które spółka konserwuje.

2. **Wzmocnienie możliwości egzekwowania zaległych płatności** z tytułu opłat za użytkowanie urządzeń wodnych (SW, RZGW, WSA, Starostwo). Spółki wodne mają problemy z egzekwowaniem prawa, choć obecnie istnieją przepisy, które powinny pozwalać na skuteczne pozyskiwanie opłat z tytułu korzystania z infrastruktury utrzymywanej w sprawności przez SW. Jednak w praktyce staje się to często niemożliwe lub zbyt kosztowne (np. długotrwałe procedury sądowe). Dlatego postuluje się aby przynależność do SW i regulowanie należności były warunkiem uzyskiwania wsparcia np. w kwestii skutków suszy w rolnictwie, dopłat lub dotacji. Rozwiązaniem wielu problemów może być zmiana prawa w tym kierunku, aby SW były wspierane systemowo przez samorząd gminy. To urzędy powinny egzekwować prawo i pobierać opłaty - a nie rolnicy, członkowie spółek.
3. **Stworzenie krajowego programu odtworzenia dokumentacji systemu melioracji** ze środków ze szczebla rządowego (budżet, PROW). Poważnym problemem dla realizacji podstawowych zadań GSW jakim jest utrzymanie w dobrym stanie systemu melioracji rolnych jest brak aktualnej ewidencji urządzeń melioracyjnych lub utrudnienia w jej dostępności dla spółek wodnych. Potrzebne są ukierunkowane środki z budżetu państwa na inwentaryzację istniejącej infrastruktury i odtwarzanie dokumentacji.
4. **Systemowa poprawa stanu urządzeń melioracyjnych.** Konieczne jest zwiększenie wielkości środków na infrastrukturę wodną (np. dotacje do 1 ha dla gmin, powszechne opłaty na rzecz SW za 1 ha fizyczny użytków rolnych, dotacje z firm ubezpieczeniowych, które korzystają z dotacji państwa). Skompletowanie dokumentacji z poszczególnych instytucji, odzyskanie dokumentacji dotyczącej melioracji. Uporządkowanie kategorii cieków naturalnych i identyfikacji w terenie. Weryfikacja stanów własności rowów, które są własnością gminy, a które należą do osób prywatnych. Uporządkowanie stanu prawnego działek, w statusie których zaszły zmiany (np. zmienili się właściciele gruntów i urządzeń melioracyjnych, zaszła zmiana sposobu użytkowania, zrealizowano inwestycje budowlane) i wprowadzenie nowych danych do map. Jedną z propozycji jest wprowadzenie do prawa wodnego inwestora zastępczego, wg zasady że duże inwestycje robią duże podmioty – od projektu do wykonawstwa.

Ad. II. Szczegółowe uzasadnienie postulowanych zmian w prawie w zakresie wzmocnienia pozycji prawnej spółek wodnych.

1. **Uregulowanie członkostwa w SW.** Kluczowym problemem są nieskuteczne regulacje prawne dotyczące członkostwa w spółce. Ustawa Prawo Wodne mówi o obowiązkowym członkostwie z tytułu następstwa prawnego, a jednocześnie umożliwia swobodne wystąpienie z członkostwa ze spółki wodnej bez żadnych konsekwencji, co umożliwia rolnikom uchylanie się od płacenia składek. Obecne przepisy są niespójne - mówią o obowiązku członkostwa z następstwa prawnego a jednocześnie umożliwiają swobodne wystąpienie z tegoż członkostwa.
2. **System zachęt dla członkostwa w SW** - np. przynależność do SW i systematyczne regulowanie należności powinno być warunkiem uzyskiwania wsparcia np. w kwestii skutków suszy w rolnictwie, dopłat lub dotacji. Oznacza to, że płatności obszarowe i odszkodowania z tytułu suszy byłyby uwarunkowane zapłaceniem składki na GSW. Jedną z propozycji jest

wprowadzenie systemowej opłaty za użytkowanie urządzeń melioracyjnych, uiszczanej analogicznie jak opłata za zbiórkę odpadów.

3. **Nowe regulacje prawne dotyczące ściągłości zaległych składek.** Rozwiązaniem problemu byłoby powiązanie składek na spółkę z załatwianiem innych spraw w urzędach np. wymagalność zaświadczenia o nie zaleganiu w opłatach za spółkę przy załatwianiu spraw administracyjnych (np. przy kredycie, w ARiMR).
4. **Uproszczenie procedur i zmniejszenie liczby dokumentów wymaganych przy dotacjach.** Poprawa efektywności działania SW wymaga także uproszczeń w systemie udzielania dotacji przez instytucje samorządowe i rządowe. Dla słabszych i nowych SW pewnym rozwiązaniem problemów byłoby silniejsze powiązanie ich z funkcjonowaniem samorządu gminnego. Przykładowe rozwiązania - pracownik gminy wspiera SW, wymogi prawne dla SW wypełniane byłyby przez samorząd gminny – obecnie problemem jest brak pełnej osobowości prawnej SW).
5. **Ułatwienie możliwości wejścia SW na tereny należące do rolników.** Skuteczna realizacja zadań SW jakimi jest utrzymanie całości urządzeń melioracyjnych w sprawności wymaga zmiany podejścia do kwestii możliwości wejścia na tereny należące do rolników, a przyległe do rowów melioracyjnych w celu umożliwienia konserwacji urządzeń wodnych. Obecnie wielu rolników nienależących do SW opóźnia, lub nawet blokuje prace na urządzeniach liniowych zastępując się prawem własności.
6. **Ułatwienia w dostępie do informacji.** Problemem wynikającym uregulowania jest zbyt rygorystyczne stosowania przepisów, które w praktyce powodują trudności w ustaleniu kto jest aktualnym właścicielem gruntu – występuje tutaj blokada formalna z uwagi na regulacje tzw. RODO i inne przepisy. SW często nie może dowiedzieć się kto jest właścicielem rowu, zdarzają się też sytuacje, że na polach rolnika są zlokalizowane rurociągi zbiorcze o dużej średnicy, ale nie wiadomo kto ma je eksploatować.

Ad. III. Szczegółowe uzasadnienie propozycji zmian w prawie w zakresie systemu zarządzania przestrzenią i prawa budowlanego.

1. **Wprowadzenie przepisów do prawa budowlanego dotyczących inwestycji - inwestycje planowane na gruntach zmeliorowanych powinny być uzgodnione z SW.** W przepisach budowlanych powinny znaleźć się przepisy obligujące inwestorów do współpracy (lub przynajmniej uzgodnień) z SW. Konieczne powinno być formalne wpisanie uzgodnienia budowy z SW do dokumentacji projektowej i wykonawczej. Realizacja inwestycji powinna odbywać się pod nadzorem SW, z tego tytułu powinny być wnoszone opłaty dla GSW, a dokumentacja zrealizowanej inwestycji liniowej powinna trafić do GSW.
2. **Wzmocnienia wymaga rola planowania przestrzennego i nadzoru budowlanego w zakresie budowy domów, dróg i ścieżek sąsiadujących z rowami melioracyjnymi.** Narastającym problemem są skutki niewłaściwego planowania przestrzennego i lokowanie różnego rodzaju inwestycji na terenach zmeliorowanych (rowy przydrożne, drogi i ścieżki rowerowe, osiedla). Niewłaściwe projektowanie powiązania ich z systemem rowów melioracyjnych w konsekwencji niejednokrotnie powoduje zalewanie pól. Konieczne jest właściwe zagospodarowanie wód poprzez uwzględnienie tego problemu już w fazie projektowania

szlaku komunikacyjnego i osiedli mieszkaniowych (narastający problem odbioru wody opadowej z terenów utwardzonych).

3. **Już na etapie projektowania, powinien być uwzględniany zasięg oddziaływania urządzeń sieci melioracji konserwowanych przez SW.** Potrzebne są uregulowania związane z pracami inwestycyjnymi na terenach zmeliorowanych, dotyczące obowiązku uzgadniania ich z właścicielami gruntów lub SW. Dotyczy to zarówno inwestycji liniowych jak i mieszkaniowych. Obecnie skierowanie inwestora przez RZGW do SW nie ma mocy wiążącej – jest to tylko informacja o potrzebie a nie wymóg uzgadniania inwestycji z SW. RZGW tylko informuje o możliwości wystąpienia na danym terenie urządzeń melioracyjnych. Potrzebne jest nadanie w tym zakresie uprawnień dla PGW WP co do wymagania od inwestorów uzgodnienia inwestycji z SW lub właścicielami gruntów rolnych. Konieczne są zmiany przepisów w prawie budowlanym – wydawanie warunków zabudowy przez gminy powinno uwzględnić infrastrukturę wodną i powinny być uzgodnienie z SW .
4. **Skuteczne rejestrowanie zmian w zakresie sposobu użytkowania gruntów.** Ważnym problemem jest także niewłaściwe stosowanie wymogów prawa dotyczących zmiany użytkowania gruntów – zgłaszanie zmian do powiatu nie jest adekwatne co do statusu niektórych gruntów w obszarze oddziaływania cieków wodnych. W wielu przypadkach prawo nie jest egzekwowane – rejestracja zmian w infrastrukturze nie jest dokonywana. Podobnie rejestracja zmian w planach melioracyjnych nie jest egzekwowana. Często jest brak zgłoszeń zmian w infrastrukturze melioracyjnej dokonywanych przez właścicieli gruntów. Dla zapewnienia warunków dla poprawy gospodarki wodą konieczne jest stworzenie planu inwestycji wodnych na najbliższe 10 – 30 lat oraz zarezerwowanie terenu pod miejsca do retencji wodnej (blokowanie innych inwestycji).